TRUVA ŞAVAŞI

Başlıklar halinde Truva Savaşı'nın çıkış nedeni,
savaşın ayrıntıları ve savaş sonrasına ait detaylı bilgiler

Truva nerede?

Truva (Troia, Troy, İlion, İlias ya da İlium), Küçük Asya (Asia Minor) denen Anadolu'nun kuzeybatısındaki Troas bölgesinde bir sırtın üzerinde, Çanakkale'nin 30 km. kadar uzağındaki Hisarlık Tepesi üzerinde, dokuz kere yıkılıp yeniden kurulmuş olan bir şehirdir. Truva, deniz baskınlarından korunacak kadar içeride olmasına karşılık, Hellespontos (Çanakkale) ile Karadeniz'i bağlayan ticaret yollarına egemen olacak kadar da denize yakın bulunduğundan yeri oldukça önemliydi. 1873 yılında Alman arkeolog Schliemann'ın kazılarına başladığı güne kadar yeri hakkında türlü söylentiler vardı. Schliemann'ın kazılarına sonradan arkeolog Dörpfeld devam etti. Her yıkılışında yeniden yapılmış olan ticaret kentinde 9 tabaka ortaya çıkarıldı. Homeros'un Yunanlılar tarafından işgal edilip yakıp yıkıldığını anlattığı İliyada destanındaki Truva, İ.Ö. 15-12. yüzyıla ait olan 6. tabakadır.

Harabelerin Koordinatları : 39°57'26.79"N, 26°14'19.92"E

Tarihçe: Efsanelere göre şehri ilk kuran Trak'lardır. Bunlar İsa'dan önce 3000 yıllarında Boğazlar yolu ile Anadolu'ya geldiler ve Çanakkale dolaylarını dolaştırlar. Sonra o zamanlar deniz kıyısındaki Hisarlık Tepesini şehir yapmaya elverişli buldular ve ilk Truva şehrini orada kurdular. Başka efsanelere göre şehir bilinmeyen bir zamanda kim olduğu bilinmeyen Tros (veya Dardanos) adlı kral tarafından kuruluyor. İlk şehir tahminen taş devrinin sonlarında, son şehir ise Romalılar tarafından yapılmıştır. 6. şehrin etrafındaki surlar efsanelere göre eski Truva kralı Laomedon tarafından Tanrılara (Poseidon ve Apollon) yaptırıldığından çok sağlam ve kalındır. Truva şehri bu yüzden o zamanlar hiç alınamaz olarak bilinirdi. Ama Truva'nın ilk krallarından Laomedon, Herakles'i kızdırdığından Herakles, Akhilleus'un babası Peleus'un kardeşi Telamon'la birlikte bir ordu toplayıp tam bir günde Truva'yı zaptetmişti. Bu olay, Agamemnon komutasındaki kuşatmadan 50 yıl kadar önce olmuştu. Herakles, Laomedon'un bütün çocuklarını en küçükleri Podarkes hariç öldürdü. Herakles çocuk Podarkes'e (Priamos) bütün Truva'yı ve civarını emanet etti. O da yavaş yavaş bütün bölgeye, Asya kıyılarındaki adalara kadar yayıldı. İlk olarak Arisbe, ikinci olarak Hekabe ile evlendi. Herakles ganimet olarak yanına aldığı Laomedon'un kızı ve Priamos'un kızkardeşi Hesione'yi Telamon'a verdi. Sonra da Hesione'yi de Telamon'la evlendirdi. Herakles, Hesione'ye düğün hediyesi olarak ne isterse vereceğini söyleyince, o da kardeşi Podarkes'i tutsaklar arasından seçti. Bu seçim karşısında tebessüm eden Herakles, Podarkes'i ancak sembolik bir fiyata satabileceğini söyledi. Bunun üzerine Hesione, tülünü çıkarıp çocuğun fidyesi olarak verdi. Podarkes'in yeni adı satın almak anlamında böylece Priamos (satılmış) oldu.

Truvalılar, ticaret gemileri ile kara, Marmara ve Ege Denizinde ticaret yaparak çok zengin olmuşlardı. Çanakkale Boğazının, Ege Denizinin giriş kapısında olduğundan aynı zamanda boğazı da kontrol altına almışlardır. Halbuki bu sırada Minos devleti, Akha'lar tarafından

yıkılmış, Ege Denizi ticareti ve Çanakkale boğazı bunlar tarafından ele geçirilmek istenmiştir. İşte bu rekabet yüzünden Truvalılar ile Akha'lar arasında hep bir sürtüşme olmuştur.

TRUVA SAVAŞI NASIL ÇIKTI?

1. Truva Savaşı'ndan çok önce... Theseus ve Trithos'un suya düşen evlilik planları
Dünya'nın en güzel kadını Zeus ile Leda'nın kızları, Kastor ile Polluks'un kardeşi olan Helena idi ve güzelliği hem tanrısal hem de dillere destandı. Atina'lı savaşçılar Trithos ve Theseus, Zeus'un kızları Persephone ve Helena'yla evlenmek istediler. İkisi ilk önce o zamanlar 10 yaşında olan Helena'yı kaçırıp Theseus'un annesi Aithra'ya bıraktılar. Daha sonra da Persephone'yi kaçırmak üzere yeraltında bulunan ölüler ülkesine gittiler. Tanrı Hades onları güleryüzle karşıladı ve güzel bir ziyafet tertipledi. Yemeğe oturduklarında ise bir çok yılan gelip bu ikisinin ellerine kollarına sarılarak etkisiz duruma geldiler. Helena ise kardeşleri Kastor ve Pollusk tarafından kurtarıldı ve Sparta'daki evlerine götürüldü.

2. Helena'nın talipleri ve babasının zor durumu
Helena evlilik çağına geldiğinde ise dünyanın her yerinden krallar ve prensler olmak üzere pekçok talibi oldu. Helena'nın üvey babası Tyndareos ise tüm bu istekler karşısında kararsız kalmıştı. Evlenmede en isteklilerin başında Odysseus, Menestheus, Telamon'un oğulları Büyük Aias (Ajax) ve Telamon'un oğlu Teukros (Teucer), bir zamanlar bir Argos denizcisi olan Menoetius'un oğlu ve Kheiron tarafından Akhilleus'la birlikte büyümüş Patroklos, İdomeneus ve Agamemnon geliyordu. Sparta kralı Tyndareos'a kızıyla evlenmek için gelen adayların getirdikleri hediyeleri artık koyacak yer kalmamıştı. Adayların içinde tek hediye vermeyen ise Odysseus'tu. Kral hem adayları kırmak istemiyor hem de kızını hiçbirisine vermiyordu. Bu yüzden, evlenme isteğiyle Sparta'ya gelen kral ve prensleri de kovamıyordu. Çünkü, bir savaş çıkmasından korkuyordu. Odysseus, adayların çokluğundan ve getirdikleri hediyelerin büyüklüğünden ürkerek, Helena'nın babasının kardeşi İkarios'un (İcarus) kızı Penelopeia'ya talip olmaya karar verdi ve onunla evlenme isteğini babasına iletti. Helena'nın babasına da yardım etmek istedi ve uygun bir anda araya girerek bir teklifte bulundu. Helena'nın kocasını, Helena kendisi seçecekti ve diğer krallar ve prensler, Helena kimi damat seçerse seçsin, itiraz etmeyeceklerdi. Gelecekte herhangi bir sorun başgösterdiğinde tüm adaylar seçileni birleşerek koruyacak ve kollayacaktı. Bunu sağlamak için de, hepsi, damat seçildikten sonra bir bağlılık yemini edip ülkelerine döneceklerdi. Tyndareos, Odysseus'un fikrini sevdi. Durum Helena'ya anlatıldı ve o da, tüm Sparta'nın kraliçesi olmak istediğinden, kral Agamemnon'un kardeşi Menelaos'u kendine koca olarak seçti. İkarios, kral Agamemnon'un kardeşi Menelaos'u damat olarak ilân etti ve tüm prensleri ve kralları bağlılık yemini etmeye çağırdı. Toplu olarak kılıçlarının ve şereflerinin üzerine, Odysseus dahil olmak üzere yemin ettiler. Böylece, Zeus'un kızı Helena, Menelaos'la evlendi ve hiç kavga çıkmadı. Helena'nın erkek kardeşleri Kastor ile Polluks öldüklerinden, kral Tyndareos'un ölümünden sonra Menelaos Sparta'nın tartışmasız kralı, Helena ise kraliçesi oldu.

3. Hekabe'nin Rüyası
Truva şehrinin Priamos isminde 50 çocuk babası bir kralı vardı. Priamos, Laomedon'un sağ kalan tek oğluydu. Diğerlerini Herakles öldürmüştü. Pek çok cariyesi ve sevdiği eşiyle mutlu olan Priamos'un ilk oğlu Hektor, ikincisi de Paris'ti. Priamos'un karısı Paris'e gebe olduğu bir gece Hekabe, tuhaf bir rüya gördü. Doğumu yaklaşan Hekabe rüyasında bir çocuk yerine bir meşale doğurduğunu gördü. Meşalenin alevlerinin Truva şehrini yakıp kül ettiğini gördü. Hekabe, rüyasını kocası Priamos'a anlattı. Kahin Aisakos başta olmak üzere tüm kahinlerin bu

çocuk ileride Truva'nın yıkılmasına sebep olacak diye kralı uyarmasıyla, çocuk doğar doğmaz Priamos'un izniyle yokedilmesi için güvendikleri Agelaos ismindeki bir uşağa verildi. Fakat uşak bu güzel erkek bebeği öldürmek yerine İda Dağı'nın (Kazdağı) yamacında bir derenin kenarına bırakıp saraya döndü. Bebeği bir dişi ayı buldu ve onu 5 gün süreyle emzirdi. Sonra Agelaos bebeği bıraktığı yere geri döndü. Bebeği hâlâ hayatta görünce onu tarlasına götürdü ve onu evlat edinip büyütmeye karar verdi. Çocuğa Paris adını verdi. Paris büyüdü ve çok yakışıklı bir delikanlı oldu. İda Dağında (Kaz Dağı) çobanlık yapmaya başladı. İda Dağındaki çobanlar arasında iyi bir koruyucu ve saygı gören birisi oldu.

4. Peleus ile Thetis'in düğünü

Olympos'lular kavga ve nifak tanrıçası olan Eris'ten hiç hoşlanmazlar, verdikleri şölenlere onu çağırmazlardı. Savaş tanrısı Ares'in kızkardeşi Eris, bu yüzden günün birinde öc alacağına yemin etmişti. Sonunda o gün geldi çattı. Kral Peleus (Akhilleus'un babası) ile nereidlerden (su perileri) Thetis (Akhilleus'un annesi) Tesalya'daki Pelion Dağı'nın tepesinde evleniyorlardı. Musalar şarkılarını söylerken, yarısı at yarısı insan olan efsanevi bilgin kentauros Kheiron, düğün hediyesi olarak yakın arkadaşı Peleus'a, daha sonra Akhilleus tarafından Truva'da kullanılacak dişbudak ağacından özel yapım bir mızrak hediye etti. Kül rengindeki bu mızrağı Athena cilalamış, ucundaki bronz sivri kısmı ise Hephaistos yapmıştı. Denizler tanrısı Poseidon da düğün hediyesi olarak batı rüzgârı Zephyros'un iki atını hediye etti. Thetis'in arkadaşları horalar altın tepsilerde yemekler sunarken, Nereus kızını izliyordu. Düğüne ölümsüzler ve bütün ölümlüler çağırılmıştı ve bir tanrıça olup, ölümsüz olduğu halde Eris yine davet edilmemişti. Kavga ve nifak tanrıçası duruma kızdı ve altın bir elmanın üzerine En güzel kadına yazarak şölene gitti. Niyeti, tanınmasın diye kıyafetini değiştirerek davetliler arasına karışmaktı. Ama Hermes onu tanıdı ve Zeus'un emrini hatırlatarak içeri girmesine izin vermedi. Eris, Hermes'in kendisini aşağılayıcı sözlerine kızarak kapıdan elmayı, Zeus'un oturduğu yere doğru, konukların arasına orta yere En güzele diyerek atıverdi. Bütün tanrıçalar elmaya sahip olmak istediler fakat sonra adaylar elene elene üçe indi. Hera, Aphrodite ve Athena. Onlar da kararı Zeus'un vermesini istediler. Zeus zor durumda olduğunu anladı. Athena öz kızıydı, Hera eşiydi ve Aphodite ise güzelliği herkes tarafından kabul edilen bir tanrıçaydı. Zeus bu zor görevi İda Dağında çobanlık yapan Paris'e yıktı. Çünkü, kehanete göre Paris, yazgısı gereği, Truva'yı felakete sürükleyecek savaşı başlatacak kişiydi.

5. Paris'in hakem seçilmesi

Bir adı da Alexandros olan Paris, İda Dağında (Kaz Dağı) çobanlık yapmaya devam ediyordu. Zeus elçi olarak Hermes'i görevlendirdi. Hermes ve üç tanrıça altın elmayı da yanlarına alarak İda Dağına giderek Paris'i buldular. O sırada Paris, uçurumlarla dolu İda Dağı yüksekliklerinde çam ve ladin ormanları arasındaydı. Sonra durup dururken yerleri titreten korkunç adımlar duydu ve korktu. Gelen elinde asasıyla, tanrıların habercisi Hermes'ti. Arkasından da Paris'in hiç o ana kadar görmediği zariflikte 3 bayan geldiler. Hermes Paris'e durumu anlattı. Paris, kararı kendisinin vereceğini öğrenince ilk önce çok şaşırdı. Sonra da korkudan kaçmaya kalktı. Hermes, Zeus'un adına bu seçimi yapması gerektiğini sakince konuşarak onu ikna etti. Tanrıçalar Paris'i etkileri altına almak için türlü kandırmacalar yaptılar, onu ikna etmeye çalıştılar. Paris kulübesine girerek tek tek içeri gelin dedi. Her birisi sırayla çıplak olarak Paris'in kulübesine girerek vaadlerini söyleyeceklerdi. İlk önce içeriye Hera girdi ve *beni seçersen Avrupa ile Asya'nın tek kralı yapacağım, söyleyeceğin her söz kanun olacaktır* dedi. Hera dışarıya çıktı, içeriye Athena girdi ve *beni seçersen bir bilgin olursun ve ayrıca girdiğin bütün savaşlarda sürekli zafer senin olacak, her türlü savaşta, dövüşte üstün olacaksın, işte sana sonsuza kadar unutulmayacak bir şöhret* dedi. Nihayet Aphrodite ise *beni seçersen sana dünyanın en güzel kadınının aşkını veririm, o da Sparta'daki Zeus'un kızı olup, efsanevi güzelliğiyle dillere destan, meşhur Helena'dır* dedi ve ekledi: Sana

tüm kadınları etkilemeni sağlayacak olan büyülü kemeri de hediye ediyorum diyerek Paris'in beline kemerini takıverdi. Paris altın elmayı Hera'nın elinden alıp, üçünün de dışarıda beklemesini rica etti. Altın elma elinde bir süre düşündükten sonra dışarıya çıktı. Bir süre daha düşündükten sonra altın elmayı Aphrodit'e uzatıverdi. Hermes şaşırdı. Athena ve Hera bu duruma kızdılar ama o an belli etmeyerek ayrıldılar. Daha sonra Truva savaşının ilerleyen safhalarında Zeus'un eşi olan Hera bunun intikamını almak için Truvalılara karşı olacak ve ara ara Zeus'un dikkatini başka yerlere çekerek ya da onu uyutarak Truvalıların başarısız olmalarını sağlayacak, Athena ise savaş sırasında desteğini yunanlılardan tarafa koyacak ve Akha ordusuna yapacağı türlü yardımlarla Truvalıların işini zorlaştıracaktı. Ayrıca Zeus, dünya üzerinde insanların çok fazla çoğaldıklarını düşündüğünden, uzun sürecek büyük bir savaş sayesinde, sayının azalacağını planladığından, böyle bir savaşı zaten destekliyordu. Hera başta olmak üzere, Apollon, Poseidon, Athena ve diğer Olympos tanrıları, Truva Savaşı'nda kimisi Truvalıları kimisi Yunanlıları destekleyerek, kendilerine yeni bir eğlence bulacaklardı. Olan Anadolu'nun topraklarına akan kanların ölümlü masum sahiplerine olacaktı.

6. Paris'in nehir tanrısının kızıyla evlenmesi

Paris, başından geçen bu gerilimli tecrübeden sonra, Hermes'in onu cesaretlendirmesiyle sakinleşti. Hermes ve tanrıçalar oradan ayrıldıktan sonra Paris eski hayatını yaşamaya devam etti. Arzuladığı Aphodite onu sık sık ziyaret ediyordu. Paris, Aphodite'i arzuladıysa da Aphodite ona yüz vermedi. Paris, bunun üzerine Oinone isminde bir bakireyle evlendi.

7. Paris, Truva'daki yarışmalara katılıyor

Eşiyle, gözlerden uzak, sürüleriyle mutlu bir hayat sürerken o güne kadar adımını bile atmadığı Truva şehrinde düzenlenen şenlik oyunlarına katılmaya karar verdi. Çünkü şehrin kralı Priamos, yarışmaların birincisine sürüleri arasındaki en büyük boğayı verecekti.

8. Paris'in kimliği açığa çıkıyor

Yarışmalara katılan Paris, Aphodite'nin de desteğiyle tüm yarışmalarda büyük başarı elde etti. Ağabeyi Hektor'a bile üstün gelmesine kendi de şaşırdı. Tabii Paris, yarışmalardaki yarıştıklarının arasında kardeşlerinin olduklarını bilmiyordu. Birinci gelenin kendi kardeşi olduklarından habersiz diğerleri yarışma sonrası Paris'in peşinden ayrılmadılar ve türlü eğlencelerle bu zaferi kutladılar. Ama, Priamos'un geleceği görme özelliği olan kahin kızı Kassandra, delikanlıyı bir zamanlar terkedilmiş kardeşi olduğu olarak tanıdı ve gidip durumu krala ve Hekabe'ye anlattı. Priamos ve Hekabe, yıllar sonra Paris'i görmenin heyecanıyla kehaneti unuttular ve herkese oğullarını tanıttılar. Paris, bir süre sarayda kaldıktan sonra Oinone'yi özleyerek evine döndü. Priamos onlara İda Dağında çok gösterişli bir ev yaptırdı. Sonra onu kraliyet ile ilgili sorumluluklarını üstlenmesi amacıyla şehre geri çağırdılar.

9. Paris, babasının kızkardeşini geri getirme görevini alıyor

Priamos, eskiden kendi ismi Podarkes iken, kızkardeşi Hesione, Truva'yı işgal eden Herakles tarafından ganimet olarak alınıp Telamon'a verilmiş, o da Hesione'yi Sparta'ya götürerek Salamis'in kraliçesi yaparak onunla evlenmişti. Paris'in de şehirde bulunduğu bir sırada Priamos, kızkardeşine duyduğu özlemi ve onun mutlu olup olmadığını merak ettiğini söyleyince, Paris babasına eğer kendisine bir donanma verirse Hesione'yi alıp getireceğini vaad ediverdi. Paris, tüm ümidini Aphodite'in desteğine bağlamıştı. Afrodite'i sürekli olarak Paris'in yanında gören Priamos, Paris'in Hesione'yi geri getirebileceğine inanmaya başladı. Priamos'un oğullarından kahin Helenos, eğer Paris Truva'ya sefer dönüşü bir kadın getirirse, getirdiği kadının Truva'nın sonu olacağını söyledi. Kassandra'nın da aynı şeyleri söylemesi akılları karıştırdı. Priamos yıllarca Hesione'yi geri istemek için Sparta'ya elçiler göndermiş

ama hepsi utançla geri dönmüştü. Priamos, Hesione'yi ancak Paris'in getirebileceğine inandığından donanmayı halkın itirazlarına rağmen Paris'in emrine verdi.

10. Ordu toplanıyor

Priamos, İda Dağı'nının meşelerinden savaş gemileri yaptırdı ve Hektor'u Frigya, Paris'le Deiphobos'u ise Paionia'ya yedek ordular toplamaya gönderdi. Truva şehrinde de büyük bir seferberlikle eli silah tutanlardan gösterişli bir ordu meydana getirildi. Priamos, ordunun komutanlığını Hektor yerine Paris'e verdi.

11. Donanma denize açılıyor

Donanma denize açılınca ilk olarak Yunanistan'ın en güneyinde bulunan Kythera Adasına (Kythira) doğru yola çıktılar. Yolda Menelaos'un gemisine rastladılar. Menelaos, krallığını sevgili eşi Helena'ya emanet edip Nestor'u almak üzere yola çıkmıştı. Her iki taraf birbirlerinin gösterişli gemilerine bakıp hayran oldular ama birbirlerini henüz tanımadıklarından geçip gittiler. Truva donanması Kythera adasına vardı. Paris'in planı şuydu: Donanma Kythera Adası'nda kalacak, kendisi Sparta'ya gidip Hesione'yi isteyecek, eğer vermezlerse Kythera Adası'na dönüp bu sefer tüm güçleriyle Sparta'ya saldıracaklardı. Paris, Sparta'ya gitmeden önce Kythera'daki meşhur Artemis tapınağını ziyaret edip, Artemis ve Aphodite için bir kurban kesip, onlara adamayı düşünüyordu. Bu amaçla uygun bir adak aramaya koyuldu.

12. Paris Helena'yı ilk defa görüyor

Kythera Adası sakinleri kendilerini ziyaret eden gösterişli donanmayı Sparta'da kocasının sorumluluklarını üstlenen Helena'ya bildirdiler. Kraliçe henüz bir yaşına gelmemiş kızı Hermione'yle birlikte sarayda sıkıntılı zaman geçiriyor, kocası Menelaos'un dönüşünü bekliyordu. Kythera adasındaki donanmayla ilgili söylenenler kulaklarına çalınıyor, donanmanın başındaki prensin yakışıklılığıyla anlatılanları da abartılı buluyordu. Aphodite'nin uzaktan etkisi sayesinde Helena, donanmanın başındaki prensle ilgili merakını gidermenin yolunu aradı durdu. Sonunda, adadaki Artemis tapınağına kutsal bir adak adama bahanesiyle Sparta'yı ufak bir donanmayla terk etti ve Kythera Adası'na geldi. Helena ada halkı tarafından kraliçelere özgü bir şekilde karşılandı. Bu sırada Paris, Artemis tapınağında adağını sunmak üzere kestiriyordu. Helena, Artemis tapınağına Paris'in adak merasiminin tam bitiminde girdi. Dua eden Paris, Helena'yı görünce havadaki elleri iki yana düştü. Paris, olağanüstü güzellikteki bu kadını bir tanrıça sandı. Hatta Aphodite olduğunu düşündü. Sparta kralının eşinin güzelliğini duymuştu ama bu karşısındaki kadının duyduğu tasvirlerden kat kat daha güzel olması Paris'i şaşkınlıktan dondurdu. Aphodite'nin araya girip Paris'e kadının kimliğini fısıldamasıyla kendine geldi. Paris, Aphodite'nin kendisine söz verdiği dünyanın en güzel kızının bir bakire olacağını düşünmüştü. Kendisine vaad edilen, dünyanın en güzel kadınının Menelaos'un karısı Helena olduğunu idrak etmesiyle kendine geldi. Ama Paris, kadının güzelliklerine bakarken donanmasını, babasına verdiği sözü, Oinone'sini ve herşeyi unuttu. Aphodite'nin Paris'in çekiciliğini arttırmasıyla Helena da Paris'ten etkilendi ama kutsal bir tapınakta bulunduklarından aralarında fazla birşey olmadı. Helena, merakını gidermiş olarak Sparta'ya geri döndü ama Paris'in yüzünü hiç aklından çıkaramadı. Bu yüzden, Pylos'a giderek kocasının bir an önce dönmesi için dua etmeye başladı.

13. Paris Sparta'ya gidiyor

Helena adadan ayrıldıktan sonra Paris, Helena'nın güzel hâyâlleriyle avundu. Daha sonra kendisini toplayıp donanmayı Kythera Adası'nda bırakarak, babasının kızkardeşini almak amacıyla Sparta'ya doğru yola çıktı. Paris, Sparta'daki Lakonia'nın ünlü şehirlerinden Thérapne yakınlarındaki Amyklai'ye ulaştı. Karaya çıkınca ilk iş olarak Eurotas ırmağında

yıkandı. Temiz ve şık elbiselerini giydi. Afrodite onu bizzat süsledi ve kokuladı. Daha sonra Sparta'nın kraliçesine doğru yola koyuldu. Paris, Helena tarafından ancak bir kralın oğluna yakışır şekilde çok görkemli bir şekilde saraya kabul edildi. Paris, babasının kızkardeşini almak için geldiğini söyledi. Helena ise kararı Menelaos'un verebileceğini söyleyip Paris'i sarayın odalarından birine yerleştirdi. Paris'in sarayda geçirdiği süre boyunca ikisi hep birlikte vakit geçirdiler. Helena, Paris'in lir çalışındaki ustalık, iltifat dolu konuşmaları ve içindeki yanan ateş sayesinde, sahipsiz kalbini Paris'e kaptırdı. Paris, onun kocasına sadakat duymadığını görünce kendisini tamamıyla Helena'ya teslim etti.

14. Menelaos geri dönüyor

Kral Menelaos bir süre sonra geri döndü. Helena onu tanıştırdı. Kral, Paris'e çok konuksever davrandı ve onu sarayda daha çok kalması için teşvik etti. Paris, sevdiği kadının Menelaos tarafından yanından uzaklaştırılmasına içerledi. Hesione konusu aklından iyice çıkmış olan Paris, saraydan bir türlü ayrılamıyor, fırsat bulup tekrar Helena'yla yalnız kalmayı umuyordu ki bir fırsat çıkıverdi. Bir süre sonra Menelaos kendisinin bir cenaze töreni için Sparta'dan ayrılması gerektiğini söyledi. O günlerde Menelaos'un Girit'te yaşayan büyükbabası Katreus ölmüştü. Menelaos Girit'teki cenaze törenine gitmek zorunda olduğunu söyleyerek hiç kuşku duymadan Sparta'dan ayrıldı. Ayrılırken de sarayda kalan Paris dahil, gelecek konuklarını iyi ağırlamasını da karısı Helena'ya söyledi. Paris ve Helena, Menelaos'un yokluğunda rahatça birlikte oldular. Paris bir ara Helena'ya Aphodit'in vaadinden ve yaptığı hakemlikten bahsetti. Aphodite zaten ilk günden beri sürekli olarak Paris'in yakışıklılığını artırıyor ve Helena'nın Paris'e iyice aşık olmasını sağlamak için elinden geleni yapıyordu. Paris de Helena'ya sürekli ilgi gösterip onu hediyelere boğuyordu. Sonunda Helena onunla gitmeye razı oldu ve Truva'ya kaçma meselesini içi korkuyla dolsa da kabul etti.

15. Paris Helena'yı kaçırıyor

Paris, kendisiyle birlikte gelen silahlı adamlarını da ganimet sözüyle kandırıp, Helena'yı kaçırmayı çoktan planlamıştı. Menelaos'un hazinelerini yağmaladılar ve taşıyabilecekleri kadarını alıp, kocasına duyduğu korkudan gönülsüzce karşı koyan Helena'yı da alarak gemilerine binip kendilerini Kythera'da bekleyen donanmalarına döndüler. Helena Paris'le kaçarken, bebeği Hermione'yi de saraydaki en güvendiği dadısına bıraktı.

16. Menelaos'un öfkesi

Menelaos Sparta'ya döndüğünde sarayda ne Paris'i ne de karısı Helena'yı bulabildi. Herşeyi anlayıp dinleyince de çılgına dönen Menelaos'un aklına Helena'nın üvey babası Tyndaros'a verilen o eski söz geldi. Sözün tutulmaması savaş demekti. Sparta kralının ağabeyi Agamemnon, Pelops'un torunlarıydılar ve Atreus'un da oğullarıydılar. Kökenleri karanlık işlerden edindikleri servetlerle çok zengin olan bir aileye dayanıyordu. Bu iki güçlü hükümdara Sparta ve Argos başta olmak üzere, Peloponnes'in çoğu şehir devletleri itaat ediyordu. Eşinin kaçırılmasıyla kızgın durumdaki Menelaos doğruca ağabeyi Agamemnon'un bulunduğu Mykenai'ye gitmek üzere yelken açtı. Agamemnon kardeşinin öfkesini çok iyi anladı. Hem Helena'nın taliplilerinin ettikleri yemini hem de elde edilecek ganimetin büyüklüğünü öne sürerek kardeşine söz verdi. Derhal büyük bir ordu toplayacaktı.

17. Paris ve Helena izlerini kaybettirmek için uğraşıyor

Helena ve Paris, ilk önce Kranae Adası'nda saklandılar. Daha sonra Hera'nın çıkardığı bir fırtına yüzünden Sidon'a (Fenike) sürüklendiler. Şehrin kralı tarafından iyi karşılanmalarına rağmen Paris şehri ele geçirip yağmaladı. Fenikeliler intikam almak için gemilerle peşlerine düştüler. Paris, kendi adamlarının bazılarını kaybetmesine rağmen onları geri püskürttü. Takip edilmek endişesiyle Kıbrıs'a gelip bir süre oyalandılar. Menelaos tarafından artık rahatsız

edilmeyeceklerine emin olunca da yola çıktılar. Mısır'a uğradılar. Kral Proteus, onlara çok büyük konukseverlik gösterdi. Ama aralarındaki ilişkinin özelliğini bir şekilde öğrendi. Kızıp Paris'i krallığının dışına attırdı, Helena'yı da alıkoydu. Sonra da Menelaos'a gelsin karısını alsın diye haber gönderdi. Haberciler daha Menelaos'a ulaşmadan, Helena kaçmayı kafasına koydu. Paris uzun süre onu almak için gelemeyince, Menelaos'un hasretine dayanamayarak kocasına dönmek üzere bir gemi bulmak için şehirden kaçtı ama limanda karşısına Paris çıktı. Helena çaresiz Paris'e sığındı ve ikisi bir gemi bulup türlü zorluklarla sonunda oradan kaçtılar.

18. Agamemnon'un ordusu savaş için Aulis'te toplanıyor

Menelaos tüm Yunanistan'a haber salarak yardım istedi. Yenilmez kahraman Akhilleus ile İthaca (İthake) Adasının kralı kurnaz Odysseus hariç tüm yiğitler, komutanlar ve savaşçılar Sparta'ya akın etti. Bu arada Agamemnon savaş hazırlıklarına devam ederken, bir yandan da barışçıl yolları deneyerek Priamos'a elçiler göndermeye karar verdi. Elçiler Truva'ya geldiklerinde Priamos bunların neden geldiklerini bilmiyordu. Priamos elçilere, Paris'i Helena'yı kaçırsın diye değil, Hesione'yi almak üzere gönderdiğini anlatınca elçiler gerildiler. Elçiler toplanan büyük ordu ve olası büyük bir savaştan söz edince Priamos'un oğulları ve yaşlılar meclisi sinirlenerek, kınlarından çektikleri silahlarını kalkanlarına vurmaya başladılar. Priamos onları sakinleştirerek elçilere Paris'in yerini bilmediğini, şu an elinde olmayan bu yunanlı kadını onlara veremeyeceğini ifade etti. Ama eğer Paris, bir gün Menelaos'un karısıyla çıkagelirse kadını teslim edeceğini vaad edince, elçiler Priamos'a inandı ve Truva'dan ayrıldı.

19. Paris ve Helena Truva'ya varıyorlar

Mutlu aşıklar Mısır'dan ayrıldıktan sonra kuzeye yöneldiler. Çanakkale boğazına yaklaşıp Truva şehrine doğru gelirlerken surların üzerinde onları ilk defa Prenses Kassandra gördü. Apollon'un kahinlik öğrettiği Kassandra, Yunanistan'dan kaçırılan bu kadının kendi yurtlarına getireceği felaketi görünce ağlamaya ve saçını başını yolarak babası kral Priamos'a yalvarmaya başladı. Priamos ise olayı soğukkanlılıkla karşıladı. Hem sağlam surlarına hem de askerlerine çok güvendiğinden ileride olabilecek bir çatışmayı göze alarak Truva'nın kapılarını oğluna ve güzelliğiyle dillere destan gelinine açtı.

20. Ordunun Aulis'te toplanması

Aulis, Euboia yarımadasının tam karşısındaki limandır. Akha ordusu iki yıl süreyle burada toplandı. Helena'nın seçimi sırasında ettikleri yemine bağlı kalarak, tüm komutanlar, filoları ve askerleriyle buraya geldiler. Kıbrıs kralı Cinyras ise, yemin ettiği halde ilk başta gelmedi. Daha sonra, Agamemnon'u kızdırmamak için 50 zırh, 50 gemi ve 2500 savaşçı yollayacağını belirttiyse de, göndere göndere oğlu Mygdalion'la 49 tane işe yaramaz, çamurdan yapılmış, gemi maketi ve 1 adet işe yarar gerçek bir gemi yolladı. Agamemnon Kıbrıs kralına yaptığının doğru olmadığına dair bir yazı yolladı ama oğlu Mygdalion ve tek gemisini savaş filosuna kattı.

21. Odysseus savaşa katılmak istemiyor

Odysseus yeni evlendiği karısı Penelope'den ayrılmak istemediği için savaşa katılmak istemedi. Akıl hastası rolü yaparak bu işten sıyrılmak istedi. Aynı boyunduruğa bir eşek bir de öküz koşuyor, deniz kenarındaki kumları verimli toprakmış gibi sürüyor, tohum yerine tuz ekiyordu. Palamedes onun deliliğine inanmadı. Palamedes bir bilgin olarak bilinirdi. Harfleri, yazıyı, dama ve satrancı, tavla oyunlarını, ölçü sistemlerini onun bulduğu söylenir. Palamedes, onu denemek için Odysseus'un oğlu Telemakhos'u sabanın geçeceği yere koydu. Odysseus oğlunu yaralamamak için sabanı kaldırdı, çocuğun üzerinden aşırdı. Sahteciliği

ortaya çıkan Odysseus, çaresiz kalarak Palamedes'le birlikte Aulis'e gitmeyi kabul etti. Odysseus, Truva savaşına katılmasına sebep olan Palamedes'i sonradan öldürecekti.

22. Akhilleus'un aranması

Odysseus'un orduya katılması ile komutanlar kendilerini daha rahat hissettiler. Akha ordusu komutanları savaş hazırlıklarını sürdürürlerken kahinleri Kalkhas'ın eğer Akhilleus sefere katılmazsa Truva seferinin başarısız olacağını söylemesi üzerine hep birlikte oturup kara kara düşünmeye başladılar. Kahin'e göre Akhilleus'un varlığı Truva'nın düşmesi için kesin gerekliydi fakat savaşın sonuna doğru Akhilleus, surların önünde ölecekti. Bu kehaneti Kalkhas, Akhilleus daha 9 yaşındayken söylemişti. Surların önünde öleceği kahin tarafından görülmesine rağmen Akhilleus'un çağrılmasına karar verildi. Kalkhas'a göre Akhilleus, Skyros adasında gizlenmekteydi. Agamemnon ise emir ve söz dinlemez Akhilleus'u hiç sevmiyordu. Komutanlar ve Odysseus, Kalkhas'ın da desteğiyle gelmiş geçmiş en büyük savaşçı olan Akhilleus'un mutlaka kendilerine katılmasını Agamemnon'a kabul ettirdiler. Birçok tartışma sonunda Odysseus, Akhilleus'u ikna edebilecek tek kişi olarak seçildi ve birkaç kişiyle birlikte onu aramaya gönderildi. Akhilleus'un annesi bu yazgıyı eskiden beri bilmekteydi ve oğluna yazgısının kendi ellerinde olduğunu söyledi. Ya uzun bir hayat ve sıradan bir yaşam, ya da kısa bir hayat ama sonsuza kadar sürecek bir şöhret.

23. Akhilleus'un gizlenmesi

Akhilleus, kısa ömrü ama sonsuza kadar devam edecek şöhreti seçti. Annesi ile babası ise bu kararı beğenmedi. Kheiron'un bu kadar emek ve zaman harcadığı oğullarının erken yaşta Truva surları önünde ölmesini engellemek için, Akhilleus'u ikna etmeye çalıştılar, çok dil döktüler. Akhilleus bu yalvarmalara daha fazla dayanamadı ve sonunda ikna olur gibi oldu. Akha önderlerinin savaş için sefer hazırlıklarına başladığı haberini alır almaz anne ve babası, Akhilleus'u Yunanistan'ın karşısındaki Skyros adasına gönderdiler. Orada kral Lykomedes'in sarayında konuk oldu. Akhilleus, kız kılığına girerek diğer saray kızlarının arasına karıştı. Kendisi uzun ince yapıda olduğundan kız kıyafetleriyle saklanmakta zorluk çekmedi. Haremde yaşamaya başlayan Akhilleus'a Pyrrhos (kızıl saçlı) diyorlardı. Kral Lykomedes, Akhilleus'un Akha ordusundan saklandığını bildiğinden olup bitene sessiz kaldı. Hatta kızlarından birisiyle sevişmesini öğrenince de birşey yapmadı. Deidamea ismindeki bu kız daha sonra Akhilleus'un oğlu Neoptolemos'u (Pyrrhus) doğuracaktı.

24. Akhilleus'un kimliği ortaya çıkıyor

Odysseus sonunda Skyros adasına geldi ve duyduğu söylentilerin doğru olması umuduyla Akhilleus'u burada aramaya koyuldu. Adaya gezgin bir satıcı kılığında çıktı ve Lykomedes'in sarayına geldi. Lykomedes, Akhilleus'un sarayında gizlendiğini kabul etmedi ve hatta sarayını aramalarına bile izin verdi. Odysseus, hareme yaklaşarak kızların önüne bohçasını açtı. Bir sürü değerli kumaş, dokuma ve ziynet eşyası ile kızlar ilgilenmeye başladı ama bohçanın dibinde birkaç kıymetli silah vardı. Pyrrha kılığındaki Akhilleus bunları görünce dayanamadıysa da kimliği açığa çıkmasın diye ilk başta silahlara el sürmedi. Odysseus tam bu anda savaş boruları öttürdü ve gürültüden kaçarak giden diğer kızlar ortada sadece Akhilleus kalacak şekilde boş bırakınca Akhilleus'un kimliğini açığa çıktı. Odysseus da dilenci kılığından sıyrılıp Akhilleus'a kendisini gösterdi ve Akha ordusunun savaş hazırlıklarının bitmek üzere olduğunu, onsuz sefere çıkılmayacağını, pek sevdiği Patraklos'un Aulis'te hasretle onu beklediğini, Agamemnon'un orduların komutasını Akhilleus'a bırakabileceğini bildirirdi. Akhilleus bir kılıç alıp alıp elinde evirip çevirmeye başladı. Kılıç elindeyken Akhilleus'un aklına annesinin ona söylediği yazgısı geldi. Üzerindeki elbiseyi yırtarak çıkardı ve savaşa katılmak istediğini haykırdı. O zamanlar 15 yaşındaki Akhilleus, kısa ömrü ve

sonsuza kadar unutulmayacak ünü seçerek Odysseus ile birlikte Akha ordularının toplanma yeri Aulis'e geldi.

25. Agamemnon'un kandırmacalı vaadi ortaya çıkıyor

Çok sevdiği Patroklos da Aulis'teki toplanma yerindeydi. Patroklos, yaşça Akhilleus'tan büyüktü ve birbirleriyle çok iyi anlaşıyorlardı. Odysseus'un vaadettiği orduların komutası ise Akhilleus'a verilmedi. Agamemnon orduların komutanı olacaktı. Aulis'e kadar bu vaadle gelen Akhilleus duruma çok içerledi, Odysseus'a da kızdı ama belli etmedi. Bu, Agamemnon'un ona yapacaklarının ilkiydi. Yola çıkılacağı son ana kadar annesi Thetis, sürekli Aulis'te bulundu ve oğlunun fikrini değiştirmeye çalıştı. Başarısız olunca demircilerin tanrısı Hephaistos'a gitti ve oğlu için çok güçlü zırh ve silahlar yaptırdı. Bunları Aulis'e dönerek ona verdi. Babası Peleus kendi emri altındaki Myrmidon'ları da Akhilleus'un yanına verdi. Peleus, düğününde Kheiron'un kendisine hediye ettiği, Kheiron'un kendi elleriyle dişbudak ağacından yaptığı, hedefini hiç şaşırmayan mızrağı ve Poseidon'un düğünde ona hediye ettiği iki ölümsüz atı da Akhilleus'a verdi. Akhilleus'un bu savaş zırhları, mızrağı ve atları, diğer krallar ve savaşçılar tarafından kıskançlıkla izlendi. Mızrak ve kılıç işlemez Akhilleus'u iyice yenilmez yapan bu malzeme için, savaşın sonlarına doğru ölümünden sonra birbirlerine düşeceklerdi.

26. Kurban törenindeki ejder

Gemiler demir almadan önce geleneksel olarak bir kurban kesilmesini uygun buldular ve bunun için limandaki bir çeşmenin yanında bulunan büyük bir çınarın altında bir mihrap hazırlandı. Kurbanın boğazı kesilmeden hemen önce mihrabın dibinden bir ejder çıkarak çınarın üst dallarına çıktı ve dallara sarıldı. Çınarın üst kısımlarında yaprakların arasında içinde 8 tane serçe yavrusu olan bir kuş yuvası vardı. Dişi serçe ejderi görünce yavrularını korumak istedi ama ejder dişi kuşu da yavruları da yuttu. Ejder yere indi ve oracıkta taş kesildi kaldı. Olayı izleyenler şaşkınlıklarından küçük dillerini yuttular. Kahin Kalkhas'a olayı yorumlaması için danıştılar. Kalkhas yapılacak sefer büyük zorluklarla doludur, yunanlılar büyük bir zafer kazanacaklar. Savaş yılanın yuttuğu kuş sayısı olan 9 yıl sürecek ve onuncu sene Truva düşecektir. Bundan sonra hiçbir yabancı Yunanlıların karılarını kaçırmaya cesaret edemeyecektir dedi.

27. Savaş için denize ilk açılış ve Bozcaada'da ilk konaklama

Akhalı ve Aiolis'li yunanlı önderler, Agamemnon komutasında denizden Truva ülkesine doğru güçlü rüzgârlarla bin küsur kadırga ile yola çıktılar. Aralarında Aiaks (Aias, Ajax), Diomedes, okçu Teukros, Akhilleus, Odysseus, Nestor ile Philoktetes vardı. Tenedos'a (Bozcaada) geldiler ve dinlenmek için demirlediler. Tenedos kralı Tenes ise Yunanlıların büyük bir orduyla Truva'ya savaşa gideceklerini bildiğinden, Agamemnon'un ordusuyla adasında konaklamasını hoş karşılamadı. Su ve yiyecek ikmâli yapılması esnasında kral, Agamemnon'a ağır sözler söyleyince, Agamemnon kralın hemen öldürülmesini emrini verdi. Tenes, Apollon'un oğullarından biri olduğundan Akhilleus hariç hiçbir savaşçı bu emri uygulamak istemedi. Akhilleus, hiç çekinmeden Tenes'i öldürdü. Apollon, oğlunun öldürülmesinin intikamını daha sonra alacaktı.

28. Agamemnon'un Priamos'a elçi yollaması

Agamemnon, bir an önce Helena'nın iadesini istemek üzere, Menelaus, Odysseus ve Palamedes'i Priamos'a elçi olarak gönderdi. Priamos, gelen elçilerle görüşmeyi red etti. Elçiler, Tenedos'a geri döndüler.

29. Philoktetes'in Lemnos adasına bırakılması
İlerleyen günlerde, Tenedos'taki hazırlıklar sırasında Philoktetes'i ayağından yılan soktu. Bu ayak, Herakles'in mezarını gösterirken kullandığı ayaktı. Yara kötüydü ve iyileşmek bilmiyordu. Savaş için son hazırlıklar yapıldı ve Tenedos adasında açılmak için uygun rüzgârlar esmeye başlayınca yelkenleri açtılar. Ayağındaki yaranın kötü kokması ve acıdan çok bağırması yüzünden savaşçılar, yolculuğun dayanılmaz hale gelmesi sebebiyle Herakles'in sağ kolu olan Philoktetes'i Odysseus'un fikriyle Lemnos adasına bırakmak istediler. Philoktetes, Odysseus'un fikrini beğenmedi ve adada tek başına öleceğini söyledi. Miken kralı Atreus araya girerek Philoktetes'e ordudan ayrılıp adada beklemesini emredince Philoktetes emre itaat etmek zorunda kaldı. Philoktetes'in adamlarına da küçük Aias'ın üvey kardeşi Medon komuta edecekti. Philoktetes, uzun süre bu adada yalnız kaldı ve oklarıyla avlanıp hayatta kalmayı başardı. Ayağındaki yara ise geçmedi. Ordunun geri kalanı ise yola devam etti.

30. Tenodos'tan yola çıkış, rotadaki hata ve Truva yerine başka yerde karaya çıkış!
Ordu, fırtına yüzünden rotada hata yaparak Truva'nın güneyindeki Mysia bölgesindeki Troas'a vardı. Agamemnon'un ordusu burayı Truva sanarak yağmaladı. Mysia'da (Mudanya limanı civarı) bulunan Herakles'in oğlu Telephos onlara karşı çıktı ve çatışmaya başladılar. Telephos, Thersander başta olmak üzere ordudan ileri gelenleri bir bir öldürmeye başlayınca durumu Akhilleus'a bildirdi. O da duruma hemen müdahale edererek karaya çıkarak onu kovalamaya başladı. Telephos koşarken Tanrı Dionysos'un araya karışmasıyla bir asma kütüğüne takılarak düştü. Arkadan hızla gelen Akhilleus ucu zehirli kargısıyla Telephos'u kalçasından yaraladı. Akhilleus, Telephos'u öldürmek istemedi. Çünkü, Telephos, Herakles'in oğluydu. Agamemnon, ordusunu yanlış yere çıktığını anlayınca tekrar denize açıldı. Telephos'un aldığı yara ise yıllarca iyileşmedi.

31. Fırtınanın orduyu Yunanistan'a sürüklemesi
Yeni ve güçlü bir fırtına tüm donanmayı dağıttı ve onları gerisin geriye Yunanistan'a attı.

32. Ordunun Aulis'te ikinci defa toplanması
Bir kez daha Aulis'te toplandılar. Sefer için binlerce gemi tekrar bir araya gelirlerken tam sekiz yıl geçti. Bu arada Philoktetes hâlâ Lemnos adasında yaşam savaşı veriyordu.

33. Telephos'un Aulis'e gelmesi
Telephos aldığı yara sonucu bir türlü iyileşememişti. Yıllarca iyileşememesini bir kahine sordu. Kahin bu yarayı ancak açan iyileştirebilir deyince Telephos Akhilleus'u bulmak için uzun bir deniz yolculuğunu göze almak zorunda kaldı. Aulis'e ulaştığında Akhilleus'tan aldığı yara daha da kötüleşmişti. Telephos tanınmamak için bir dilenci kılığında Akhilleus'un karşısına çıktı, orada ağlayıp sızlandı. Akhilleus ise Agamemnon'un isteğine uyarak Telemon'u tedavi etmedi. Agamemnon'un karısı Klytaimnestra bu arada oradaydı ve Telephos'a Agamemnon'un oğlu küçük Orestes'i rehin alarak Agamemnon'u tehtid etmesini salık verdi. Telephos buna cüret etmedi. Akhilleus, Agamemnon'a zıt gitmek adına, Odysseus'un da araya girmesiyle, kargısının pasından yaraya bir parça sürdü ve Telephos iyileşti. Telephos iyileşince Akhilleus'a şükranını nasıl ödeyeceğini sordu. O da Truva savaşında Akha'lara katılmasını önerdi. Telephos Akha ordusuna katılmayı redetti ama sonradan oğlu Eurypylos Mysia'lı bir bölükle Priamos'un yardımına koştu. Aigisthos, Klytaimnestra'yı Agamemnon'un yokluğunda baştan çıkardı ve sarayda hakimiyeti ele geçirdi. Klytaimnestra ile birlikte Agamemnon dönünceye kadar birlikte oldular. Agamemnon'un oğlu Orestes tarafından öldürülünceye kadar 7 yıl Mykenai'de kaldı.

34. İphigenia'nın kurban edilmesi

Tüm ordu Aulis limanında yelkenleri şişirecek olan rüzgârları beklemeye koyuldu. Uzunca bir süre hiç rüzgâr çıkmayınca komutanlar sabırsızlanmaya başlayıp bunun nedenini öğrenmek için kahin Kalkhas'a sordu. O da cevap olarak Agamemnon'un kızı İphigenia'nın (İphigeneia) kurban edilmesi gerektiğini bildirince Agamemnon çileden çıktı. Tanrıça Artemis kendisine adanmış kutsal bir dişi geyiği Artemis'in kutsal korusunda av sırasında öldürdü diye Agamemnon'dan hiç hoşlanmamaktaydı ve kin duymaktaydı. Agamemnon bu geyiği donanma toplanırken vakit geçirmek için Aulis civarında çıktığı bir avda öldürmüştü. Ayrıca, Agamemnon geyiği okuyla uzaktan vururken Artemis'in bile böyle nişan alamayacağını düşünmüştü. Bu yüzden de Artemis, ordunun beklediği rüzgârları önlemekteydi. Danışılan kahin Kalkhas'a göre, tanrıça ancak İphigenia kendisine kurban olarak sunulursa öfkesinden vazgeçecek ve filonun beklediği rüzgârların çıkmasına engel olmaktan vazgeçecekti. Agamemnon kızını kurban etmeye yanaşmadı. Günler haftalar geçti ve özellikle Menelaos ve Odysseus'un ısrarları sonucunda istemeye istemeye kızının kurban edilmesine onay verdi. Agamemnon karısı Klytaimnestra'ya haber göndererek kızını istetti. Güya kızını Akhilleus'la nişanlayacaktı. Kurban olayından haberi olmayan, o zamanlar 23 yaşındaki Akhilleus bu hileye katıldı ama sonradan öğrenince olayı engellemeye çok çalıştı. Engellemede başarısız olunca da Agamemnon'a çok kızdı. Klytaimnestra kızıyla birlikte Aulis'e neşeyle geldi. Kızına eş olarak Akhilleus'un seçilmesi sevincini daha da artırmıştı. Kızını bekleyen kaderi öğrenir öğrenmez zavallı anne Agamemnon'u caydırmaya çalıştı. Agamemnon fikrini değiştirmeyince ona karşı büyük bir kin besleyerek, kötü sözlerle ağlayarak oradan ayrıldı ve Akhilleus'a gitti. Kendini onun önüne atarak kızını kurtarması için yalvardı. Akhilleus Agamemnon'un fikrinin değişmeyeceğini bildiğinden bir şey yapamadı. İphigenia da kendisini babasının ayaklarının dibine atarak çok yalvardı ama babası tüm Yunanistan'a söz verdiğini dile getirerek öz kızı için bile fikrini değiştirmedi. Truva Savaşı sona erdikten sonra Klytaimnestra, kendisini Khryseis'le aldatmasını bahane göstererek Agamemnon'u öldürerek öcünü alacaktır. İphigenia başına geleceklerden habersiz Kalkhas'ın önderlik ettiği kurban tören yerindeki kurban taşının olduğu yere babası tarafından getirildi. Bu durumu yukarıdan izleyen Artemis kızın durumuna acıdı ve tam bıçak boğazına inerken onu dişi bir geyikle değiştirdi. İphigenia'nın ruhunu havaya kaldırarak yanına aldı. Tören yerinde yakılan ateşin korları söndükten sonra çıkan kuvvetli rüzgârı gören Kalkhas *Tanrıça Artemis, İphigenia'yı bu geyikle değiştirerek hem kurbanı kabul etti hem de durdurduğu rüzgârları engellemekten vazgeçti, herkes gemilerine!* dedi. Sevinç naraları atarak Artemis'in kutsal koruluğundan çıkarak çadırlarına döndüler. Agamemnon Klytaimnestra ve hizmetçilerini bulamadı. Çünkü, hizmetçiler ondan önce gelip kızın kurtuluşunu annesine müjdelemişlerdi. Derin üzüntüsünden sıyrılan Klytaimnestra, aklı alacağı intikam planlarıyla dolu olarak, derhal Mykenai'ye doğru yola çıktı.

35. Tekrar sefere çıkış ve Kyknos'un Truva'yı savunması

Ordular bekledikleri rüzgârı bulunca, tekrar sefere çıktılar ve bu sefer bir sorun olmadan 1178 gemiyle Truva önlerine kadar geldiler. Her gemide 50-120 arası insan vardı. Kâhinleri, karaya ilk ayak basanın öleceğini söylediğinden ilk başta kimse karaya çıkmadı. Akhilleus'u bile tereddüt içinde gören Odysseus, kalkanını gemiden kıyıya attı ve aşağı atlayarak, kalkanının üzerinde durdu. Odysses'un yere atladığını gören Protesilaus, kendisini gemiden aşağı bırakıverdi. Truva karasına ilk ayak basan böylece o oldu. Onu Akhilleus takip etti. Poseidon ile Kalyke'nin oğlu olan savaşçı Kyknos Truvalılara yardım için ordusu ile kıyıya geldi ve karaya ilk çıkan kuvvetleri dağıttı. Yunanlılardan ilk ölen, karaya gerçek anlamda karaya ilk ayak basan Protesilaus oldu. Onu, Hektor öldürmüştü. Tanrısal olmasından dolayı Kyknos'a silah işlemiyordu. Kyknos, Akhilleus karşısına çıkıncaya kadar Yunanlı kuvvetlerin çoğunun karaya çıkmasını uzun süre engelledi. Durumu önce uzaktan izleyen Akhilleus, Kyknos'un

karşısına çıktı ve iki yenilmez uzun süre çatıştı. Çevik Akhilleus sonunda Kyknos'un yüzüne kılıcının kabzasıyla vurabildi. Akhilleus, darbe alan Kyknos'u kalkanıyla geriye doğru iteleye iteleye püskürttü. Kyknos'un ayağı bir taşa takılınca yere düştü. Akhilleus, Kyknos'un üzerine çullandı ve ağırlığıyla onu boğmaya çalıştı. Denizler tanrısı Poseidon ise oğlunun Akhilleus tarafından boğularak öldürülmesine seyirci kalmak istemedi. Oğlunu bir kuğuya dönüştürdü. Akhilleus Kyknos'u yenmişti ama onun bu şekilde büyük bir güçle kendilerine engel olmaya cüret etmesine ve kısmen başarmasına şaşırmıştı. Akha ordusu, bu hiç beklenmeyen güçte karşılarına çıkan savunma Akhilleus sayesinde ortadan kalkınca rahat rahat kıyıya çıktı. Hektor, Kyknos ölünce ordusunu geri çekti.

36. Agamemnon'un ordusu Truva önlerinde yerleşiyor

Yunan ordusunun tamamı karaya çıktı. Gemileri taşların üzerine çekip kızakladılar ve genişçe bir kamp yeri hazırladılar. Kampın şehre en yakın dış kısmına Akhilleus ve Telamon'un oğlu Aias çadırlardını kurdu. Myrmidonlarıyla birlikte Akhilleus'un yerleştiği kısım düzenli bir karargâhı andırıyordu. Gemilerin yan kısmındaki geniş bir alan spor müsabakaları, kurban törenleri ve kutlamalar için ayrıldı. Akhilleus'un çadırından sonra Tesalyalılar, Giritliler, Atinalılar, Phokyalılar, Boiotiyalılar geliyordu. Sahil kısmında ise Diomedes, Odysseus, Kalkhas, Nestor ve Agamemnon'un çadırları vardı. Odysseus'un çadırının bir tarafında Agamemnon'un diğer tarafında Diomedes'in çadırı vardı. Odysseus'un çadırının önündeki boş alana bir agora kurdular ve tüm tanrıların sunaklarını buraya inşa ettiler. Bu alan resmi toplanma yeri oldu. Bu büyük kamp yeriyle şehir arasında Skamander ırmağı boyunca uzanan çiçek tarlaları uzanıyordu. Tarlalar, Yunan kampında birleşen Skamander ve Simois ırmakları tarafından çevreleniyordu. Onun arkasında da muhteşem yüksek surlarıyla Truva şehri, uzaklardan bile görülebilecek bir tepenin üzerinde duruyordu. Truva şehrinin içiyse düzensiz, inişli çıkışlı yokuşlu sokaklarla doluydu. Bir tarafta Batı kapısı, diğer tarafta yüksek kulesiyle Dardanos kapısı şehrin iki ana kapısıydı. Duvarları çalılarla kaplıydı. Şehrin yukarı kısımlarındaki İlion Kalesi'nde Priamos, Hektor ve Paris'in sarayları, Athena ve Apollon tapınakları vardı. Athena tapınağındaki Palladium heykelciği bizzat Athena tarafından güçlü büyülerle büyülendiğinden şehri koruyan bir özelliği vardı. İlion tepesinin en yükseğinde bir Zeus tapınağı vardı ve burası çok süslüydü.

37. Hektor'un davetsiz konuklara ilk baskını

Agamemnon'un ordusunun geldiği günün ertesi sabahı erkenden Truva kapıları aniden açılıp Hektor'un öncülüğünde ordusu Skamander yaylasına dolup, hazırlıksız Akhalıların gemilerine saldırdı. Durumun eşitsizliğini gören Hektor ordusuna dur emri verince yunanlılar hazırlanmak için vakit bulabildiler. Yunanlılar saldırıya geçtiklerinde durum yine eşitsizdi. Hektor ağırlığını koyarak yunanlılara karşı üstünlük gösterdi. Akhilleus'un Myrmidonlarıyla birlikte yardıma gelmesiyle Hektor geri çekilmek zorunda kaldı. Tek başına Akhilleus'un tüm dengeleri alt üst etmesi Hektor'un dikkatini çekti. Aias'ın da gelmesiyle tüm Truva ordusu surların gerisine çekildi ve büyük kayıp vererek kapıları kapatmak zorunda kaldılar. Yunanlılar zaferle kamplarına dönüp, ölenler için tören düzenleme ve kampın inşasına devam etmeye koyuldular.

38. Hektor'un davetsiz konuklara ikinci baskını

Yunanlılar ölülerini güçlü ateşlerle yakmaya gecenin ileri saatlerinde başladıklarında Hektor önderliğinde yeni bir akımın kendilerine doğru hızla geldiğinin haberini aldılar. Akhilleus'un önderliğinde silahlanan savaşçılar bu saldırıyı da geriye püskürttü. Savaş alanından topladıkları ganimetlerle kampa geri döndüler. Hektor ise yeni bir saldırı için daha büyük bir ordu toplaması gerektiğine karar verdi.

39. Sıkılan askerler civar kentlere yağmaya gidiyor

İlk başta kuşatmanın zaferle sonuçlanacağını ve bunun uzun sürmeyeceğini düşünmüşlerdi. İlerleyen aylar boyunca bu işin sonu gelmek bilmedi. Agamemnon askerlerini kampta bekler durumda tutamadı. Yağma ve ganimet sözünü tutamayınca civar şehirlere saldırmaya giden birlikleri bizzat kendisi yüreklendirdi. Bunun üzerine, zaten Truva surlarını aşamayacaklarını anlayan Akha ordusu düzenli olarak civar şehirlere saldırmaya başladı. İlk sene 23 Anadolu şehrini sadece Akhilleus ve savaşçıları yağmaladı. Getirdikleri ganimetleri, köleleri kampta birbirlerine gösterdikten sonra, gemilerine istifliyorlardı.

40. Midilli'deki ölümsüz at

Bu saldırılardan Midilli Adası ve Kilikya'daki Thebe şehri de nasibini aldı. Herakles yıllar önce Truva'yı ele geçirdikten sonra buraya gelip Thebe şehrini kurmuştu. Şehre doğduğu şehrin ismini vermişti. Böylece mitolojide Herakles'in doğduğu Boeotia'daki Thebe şehriyle birlikte bir de Kilikya'da aynı isimde bir şehir geçer. Thebe şehrinde Priamos'un akrabası Eetion hüküm sürüyordu. Eetion, Hektor'un eşi Andromakhe'nin babasıydı. 7 çocuğuyla şehrinde mutlu bir hayat sürerken Menelaos ve Akhilleus, donanmalarıyla şehre gelip yağmaya başladılar. Akhilleus, içlerinde Podes'in de bulunduğu Eetion'un bütün çocuklarını babalarıyla birlikte katletti. Akhilleus, Eetion'u öldürdükten sonra nedense ölünün silahlarını alıp soymadı. Ölü kralın saygın ve haşmetli görünen bedenini inceleyince içini saran korku yüzünden vicdanını rahatlatmak amacıyla süslü bir mezar yaptırdı ve kralın cesedini yaktırdıktan sonra kemiklerini bu mezara koydurdu. Bu iş bittikten sonra saray ahırlarını gezen Akhilleus muhteşem güzellikte bir at buldu. Pedasos ismindeki bu at, kendi atları gibi ölümsüzdü. Menelaos'la birlikte kralın tüm zenginliklerini yağmalayarak, atı da alarak Truva önlerindeki kamplarına döndüler.

41. Büyük Aias'ın serüvenleri

Büyük Aias da (Ajax), 9 yıl süren kuşatmadan sıkılıp adamlarıyla Anadolu'yu yağmaya başlamıştı. Telamon'un oğlu ilk iş olarak Trakya yarımadasındaki Polymnestor'un sarayına bir sefer düzenledi. Burada Priamos'un oğullarından Polydorus konuk olarak bulunuyordu. Priamos oğlunu eğitilmesi için oraya küçük bir hazineyle birlikte göndermişti. Aias, saraya askerleriyle zorla girince Polymnestor ne isterlerlerse alabileceklerini, barış istediklerini, canlarına bir zarar gelmemesi için de tüm hazineyi vereceğini söyledi hatta ilâve olarak Priamos hakkında da kötü sözler söyledi. Kendi ve ailesinin canını garantiye almak için Priamos'un oğlu Polydorus'u Aias'a verdi. Aias tüm bunların üzerine Polymnestor'a ve ailesine birşey yapmadı ama Priamos'un oğlu fidye olarak yanına alıp ganimetlerle oradan ayrıldı. Oradan Bandırma yakınlarındaki kıyılara yönelerek Frigya kralı Teleutas'ın (Teuthras) güzel şehrine saldırdı. Savaşçı Periboea'yla birlikte Aias kralının sarayına girdiler. Aias, Teleutas'ı teke tek dövüşmeye mecbur etti ve onu yenerek öldürdü. Daha sonra güzelliği dillere destan prenses Tecmessa'yı köle olarak kendine ayırdı. Aias, asil görünüşü ve güzelliği yüzünden kıza aşık oldu ve ona eşi gibi davranarak, diğer köle kızlardan ayrıcalıklar tanıdı. Yunan geleneklerine göre kölelerle evlenmek yasak olmasa onunla evlenecekti. Aias, bol ganimetle Truva'ya döndü ve adet olduğu üzere tüm ganimetleri ortaya koydular. Akhilleus ve Telamoniyalılar da yağmadan dönmüşlerdi ve onlar da ganimetlerini Aias'ınkilerin yanına koydular. Sıra tutsak kızların gösterimine gelince herkes Tecmessa'nın güzelliğine hayran oldu. Aias, Akhilleus gibi çok sevildiğinden kimse Tecmessa'ya dokunmaya kalkışmadı. Aias aylarca kampta vakit geçirdikten sonra kuşatmayla ilgili bir gelişme olmayınca dikkatini yeni yağmalara verdi ve Agamemnon'un isteğiyle Truva'yı besleyen hayvan sürülerine saldırdı. Priamos'un Kaz Dağlarında sakladığı sürüleri tek tek katletti. Aias, ganimetleriyle Truva'daki kampa zaferle döndü. Zamanını Akhilleus'la oyunlar oynayarak geçirdi.

42. Rahibin tutsak kızı Khryseis
Akhilleus kampta durmaktan sıkılıp yeni bir sefere çıkmaya karar verdi ve Truva civarındaki şehirlerden olan Lyrnessos şehrini tahrip ettikten sonra ele geçirilen esirler arasında Briseis isminde genç ve güzel bir bakire kızı kendine ayırdı. Akhilleus daha sonra yakın bir bölgede bulunan Edremit ovasındaki Khyrsa kalesini ele geçirdi. Buradaki esirlerin arasında da genç ve güzel bir kız vardı. Khryseis ismindeki bu bakireyi Agamemnon kendisine ayırdı. Khryseis'in rahip babası zengin ve görkemli hediyelerle Agamemnon'un çadırına geldi ve kızının kölelikten kurtulması için yalvardı. Agamemnon Khryseis'in babasına acımadı, aksine ona türlü hakaretlerde bulundu. Getirdiği hediyeleri alıp yaşlı adamı kovdurdu.

43. Apollon'un kızgınlığı
Gözü yaşlı baba hiç birşey elde edemeden geri dönerken olayı yukarıdan Apollon ilgiyle izliyordu. Kendi mabedinin rahibine yapılan bu muameleden ötürü çok kızdı ve sonradan Odysseus'un eline geçecek olan meşhur yayını eline alıp Yunan ordusuna oklarıyla ölümcül atışlar yapmaya başladı. Her tarafta yunan askerleri düşüp ölüyordu. 9 gün boyunca ölüleri yakan ateşler hiç sönmedi. Apollon sinirinden yunanlılara bir de veba salgını musallat etti. Akhilleus bu işe bir çare bulmak üzere ileri gelen komutanları bir araya topladı. Kalkhas, Apollon'un rahibine Agamemnon'un yaptığı aşağılama yüzünden başlarına bu derdin geldiğini açıkladı.

44. Çoktan taşan bardağa bir damla daha. Agamemnon Akhilleus'u yine kızdırıyor
Agamemnon Kalkhas'ın söylediklerinden hiç memnun olmadı ve Khryseis'i babasına önce geri vermek istemedi. Daha sonra ise bir şart koştu. Ancak Akhilleus kendi kölesi Briseis'i Agamemnon'a verirse Agamemnon Khryseis'i babasına vermeye razı olacaktı! Akhilleus ise daha önceden kendi kızı İphigenia'yı ordular denize açılabilsin diye kurban eden Agamemnon'a zaten kin duyuyordu. Bu yüzden kendi gözdesini Agamemnon'a vermedi. Agamemnon Briseis'i alamadı ama Khryseis'i babasına geri yolladı. Apollon'un öldürücü ok yağmuru anında kesildi. Agamemnon daha sonra zorla bir gece Briseis'i kendi çadırına Akhilleus'un haberi olmadan aldırıverdi. Bu oldu bittiyi öğrenen Akhilleus böylece çileden çıkmış oldu. Akhilleus deniz kıyısında üzgün dururken Thetis geldi ve ona neden üzüldüğünü olduğunu sordu. Akhilleus annesinden Zeus'un Truvalıları korumasını ve destek olmasını sağlamasını istedi. Böylece Agamemnon çaresiz kalarak sonunda Akhilleus'a gelip yalvaracaktı. Zeus, Thetis'e isteğini yerine getirebileceğini vaadetti. Thetis, sıkıntısını gidip Zeus'a anlattı. En başından beri Truva'yı destekleyen Zeus ise seve seve yardım edeceğini söyledi.

45. Zeus, Agamemnon'a rüya gördürüyor
Agamemnon bir gece uyurken Zeus ona bir rüya gördürdü. Rüyasında Nestor gelmiş ve Agamemnon'a eğilip bu gece hemen saldırırlarsa Truva'nın surlarının aşılacağını müjdelemişti. Agamemnon bu rüya hilesi sayesinde, gördüklerinden çok etkilendi. Gece yarısı uyanıp ordularını toplamaya başladı.

46. Akhilleus'un savaştan çekilmesi
Agamemnon'un Briseis'i elinden alması ile üzülen ve kızan Akhilleus ise savaşçılarını geri çağırmış ve kendisi de çadırına çekilmişti. Akhilleus, Agamemnon'a haber göndererek artık savaşmayacağını bildirdi. Agamemnon'a çok kızmış olan Akhilleus, lalası ihtiyar Phoiniks'in söylediği nutukla biraz yatıştı. Agamamnon ise bu durumun fazla uzun sürmeyeceğini ve bu savaş için doğmuş olan Akhilleus'un eninde sonunda yola geleceğini ve savaşa katılacağını düşünüyordu. Ayrıca gördüğü rüyanın etkisiyle surları onsuz da aşacaklarını sanıyordu.

47. Polydoros'un sonu

Kuşatma devam ettikçe hareketsizlikten sıkılanlar kampı terkederek sefere çıkmaya devam ediyorlardı. Çıkanlar, çeşit çeşit ganimetle dönüyor ve birbirlerine hava atıyorlardı. Nihayet, en muhteşem ganimeti kim getirdi diye bir tartışma başlattılar. Odysseus sözü Aias'ın yanındaki tutsak Polydoros'a getirdi ve Priamos'a gidilip oğlanın Helena'yla değiştirilmesi fikrini ortaya attı. Yanlarına Menelaos'u da alarak şehre doğru yola çıktılar. Yanlarında Polydoros olduğu halde, şehre girdiler ve halkların yasası gereği kendilerine dokunulmadan şehrin agorasına kadar geldiler. Odysseus burada bir konuşma yaparak halkın gözünde Helena'nın kaçırılmasının şerefsizliğini vurguladı. Sonuçta Truvalı Antenor öncülüğünde bir yaşlılar meclisi toplanarak Paris'in suçunu sorguladılar. Karar Priamos'a bildirildiğinde Hektor yine Helena'nın iadesine karşı çıktı. Fakat, Helena'yla birlikte getirdikleri Menelaos'un hazinesini fazlasıyla iade etme kararı verdiler. Hatta Kassandra ya da Polyksene'nin Menelaos'a eş olarak verilmesini düşündüler. Menelaos hazinesi ve ilave hediyeleri kabul etti ama Priamos'un kızlarını geri çevirdi ve Helana'yı istedi. Aphodite'nin yakışıklı oğlu Aeneias sözü alıp Menelaos'a ağır şeyler söyleyince yaşlılar meclisi onu ayakta alkışladılar. Hektor, elçilerin tartaklanmasını zor önledi. Odysseus, Diomedes ve Menelaos, Polydoros'u alıp Truva'dan çıkıp kampa döndüler ve neredeyse linç edileceklerini, Hektor sayesinde ucuz kurtulduklarını Agamemnon'a anlatınca kampta bir ayaklanma oldu. Polydoros'u şehrin surlarının yanına götürüp taşlayarak öldürdüler. Priamos yaşlı gözlerle bu vahşeti izledi. Yunanlılar cesedi iade edince bir cenaze töreni tertiplendi.

48. Menelaos Paris'i korkutuyor

Zeus, İris ismindeki habercisini Truva'ya yollayarak büyük bir saldırının yaklaştığını haber verdi. Truva ordusu gelen haberle o gece hazırlıklarını yaptı. Yunan ordusu çok geç saatlerde saldırıya geçtiğinde, Truva ordusu onları bekliyordu. Böylece iki ordu surların dışında karşı karşıya geldi. Truva'nın başlıca kahramanları Hektor ile Aeneias idi. Ama o gün Menelaos'un karşısına çıka çıka Paris çıktı. Çünkü, Hektor ile Aeneias Truva'nın başka bir yerinde savaşmaktaydılar. Menelaos Paris'i görünce arabasına atlayarak hiddetle saldırdı. Tecrübesiz Paris ordunun gerilerine kaçarak kurtulunca durumu uzaktan gören Hektor, Paris'in korkaklığına kızdı. Bunun üzerine Paris, Menelaos'a teke tek meydan okudu ve teklifine cevap beklemeye başladı.

49. Menelaos ve Paris gece yarısından sonra karşı karşıya

Hektor yunanlılara Paris'in teklifini söyledi. Menelaos ve Paris teke tek savaşacaklardı. Kur'a sonucu ilk hücum hakkı Paris'e çıktı. Paris'in attığı kargı Menelaos'un kalkanında eğildi. Menelaos kargısını savurduğunda ise kargı Paris'in kalkanı delerek gömleğini yırttı. Menelaos kılıcı ile Paris'in tolgasına vurdu, kılıcı 3 parça olarak kırıldı. Silahsız kalan Menelaos bir hiddet çığlığı atarak Paris'e saldırdı, tolgasının püskülünden tuttu ve Yunanlılara doğru yerde sürükledi. Durumu izleyen Aphrodite, Paris'e yardımcı olmak üzere Menelaos'un elinde tuttuğu Paris'in miğferinin kayışını kopardı ve böylece Menelaos'un elinde sadece içi boş tolga kaldı. Tunç uçlu kargısı ile Paris'in peşine düştü fakat Aphodite Menelaos'u kalın bir sisle örterek onun etrafını görmesini engelledi ve karışıklıktan faydalanıp Paris'i alıp Helena'nın odasına götürürken şafak söküyordu. Bu arada Menelaos kızgınlıkla heryerde Paris'i arıyordu. Menelaos kendisinin zaferini ilan ederek Paris'in sözünde durmasını ve Helena'nın kendisine verilmesini istedi. Menelaos'a göre, Paris yenilmişti. Ama Helena verilmedi. Böylece Menelaos adamlarını toplayarak geriye, denizin kıyısındaki toplanma yerine döndü.

50. Menelaos yaralanıyor
Truva'nın tahrip edilmesini isteyen Athena, sabahın ilk ışıklarıyla Olympos'tan inerek Truvalıların yardımına gelmiş olan Lykia'lıların arasına karışmıştı. Ok atmakta ustalığıyla ünlü Lykaon'un oğlu Pandaros'u şeref ve zafer vaadiyle kandırdı ve Pandaros'un Menelaos'a bir ok atmasını sağladı. Lykia'lı okçu Pandaros'un attığı ok Menelaos'un kemerine, böğrüne saplandı. Menelaos'un yarası kemer sayesinde ağır değildi. Paris'in siste kaybedilmesi ve Helena'nın verilmemesi yüzünden antlaşma zaten bozulmuştu. Menelaos'un yaralanması işin tuzu biberi oldu. Agamemnon'un komutasında tek vücut olarak saldırdılar. Savaş tanrısı Ares, Truvalıları canlandırıyor, Athena ise Yunanlıları kolluyordu. İki ordu yenişemeyince Athena savaşçılardan Stentor'un kılığına girerek orduya seslenerek onları yüreklendirdi. Truvalılar böylece gerilemeye ve asker kaybetmeye başladılar. Hektor iki ordunun arasına girerek Yunanlılara savaşı sona erdirmek için kendine güvenenin öne çıkmasını istedi. 9 Yunanlı gönüllü savaşçı Hektor'la savaşmak için Agamemnon'dan izin istedi. Agamemnon ise Nestor'a ne yapılacağını sordu. Nestor bu dokuz kişiden Telemon'un oğlu ve güçlü kuvvetli Aias'ın (Ajax) uygun olacağını söyleyince Aias saldırmak için fırladı.

51. Aias ve Hektor teke tek karşı karşıya
İkisinin birbirine saldırması bir sonuç vermedi, yenişemediler. Bu arada Yunanlı savaşçı Diomedes, Truvalı kahraman Pandaros'u öldürdü ve Aeneias'ı yaraladı. Aeneias'ı annesi Aphrodite, Diomedes'in elinden zor kurtardı. Daha sonra, karanlık bastırınca savaşmayı kestiler. Her iki ordu da yıllardan beri artık bıkkınlık getiren bu savaşın bir an önce bitmesini istiyorlardı ama yine olmamıştı. Nestor'un tavsiyelerine uyarak kamplarının etraflarına hendekler kazdılar ve sahilin kara kısmını duvarla çevirdiler. Truvalılar yunanların bu hazırlıklarını görünce Helena'yı Agamemnon'a vermeyi düşündüler. Paris bile vatanı ile Helena arasında bir seçim yapmak zorunda bırakıldı. Gün ağarınca Yunanlılar ve Truvalılar ölülerini toplamak üzere savaş yerine geldiler ve birbirleri ile hiç çatışmayarak dini duygular içerisinde sadece ölülerini aldılar hatta kardeşçe birbirlerine yardım ettiler.

52. Yunanlılar Truva'yı terk etmeyi düşünüyor
Ölüler gömüldükten sonraki gün Truva ile Akha ordusu sabahın erken saatlerinden itibaren askerlerini toplayıp birbirlerine saldırdılar. Öğle saatlerinde Truvalılar Zeus'un da yardımlarıyla üstün gelmeye başladılar. Karanlık çökünce Truvalılar yunanları bozguna uğratamadılar. Akşamın erken çökmesi mutlak bir bozgunu önlemişti. Bu yüzden Hektor askerlerine ertesi sabah erkenden saldırı emri verince askerler silahlarıyla uyudular. Yaktıkları yüzlerce kamp ateşi yunanlıları korkuttu. Hatta yunanlılar gemilerine binip geriye ülkelerine dönmeyi bile düşünmeye başladılar.

53. Agamemnon'un askerlerini test etmesi
Agamemnon, askerlerinin moralini test etmek için herkesin gemilerine binip Yunanistan'a dönmesi emrini verdirdi. Yaralıların çokluğu yüzünden pekçoğu savaş alanını terkederek gemilerine döndüler. Odysseus, kampa dönen herkesle ilgilenerek, düzeni sağladı.

54. Agamemnon'un hatasını anlaması
Odysseus ve Agamemnon da hafif yaralı olduklarından herkes dönüş hazırlığına başladı. Odysseus, Agamemnon'un dinleyeceği Nestor ve İdomeneus'la konuşarak Truvayı terk etmenin olumsuzlukları, Yunanistan'a Helena'sız ve ganimetsiz dönmelerinin başlarına getireceği felaketleri hatırlattı. Üçü Agamemnon'a giderek bunu paylaştılar. Agamemnon, savaşı bitirip bir an önce dönmekten başka birşeyi istemediği söyleyince, Nestor bunun tek şartının Akhilleus'un tekrar savaşa dönmesi olduğunu belirtti. Nestor ayrıca, Agamemnon'a, Akhilleus'un elinden aldığı Briseis'i de hatırlatınca, Agamemnon hatasını geç de olsa anladı.

İleri gelen tüm komutanların önünde Akhilleus'a vereceği türlü altın, değerli eşya, onlarca esir kızı ve hâlâ Agamemnon'un elini sürmediği Briseis'i geri vereceğini vaadetti. Verilecek hediyelere sevinen şefler Akhilleus'un çadırına bir heyet göndermeye karar verdiler.

55. Akhilleus'a elçi gönderilmesi

Odysseus, Aias ve Akhilleus'un hocası ve lalası ihtiyar Phoenix bu iş için seçildiler ve Akhilleus'un çadırının bulunduğu Myrmidon'ların kampına geldiler. Patroklos'a lir çalan Akhilleus dışında diğer savaşçılar uyuyorlardı. Yemekten sonra Odysseus Akhilleus'a Agamemnon'un elini bile süremediği Briseis'i ona iade kararından ve diğer vaadlerinden sözetti ama Akhilleus kararını değiştirmedi. Akhilleus'un kararını değiştirmemesi Agamemnon'un hoşuna gitmedi ve o gece rahat uyuyamadı. Nestor uykusuz Agamemnon'un yanına gelip askerlerin olası bir baskından çekindiklerinden bahsetti. Truva ordusunun neyi planladığını bir türlü kestiremiyorlardı. Bunun için Truva ordusuna sokulup bilgi almak maksadıyla casus göndermeyi planladılar.

56. Rhesos'un atları

Yunan şefleri Truvalıların kamplarına yaklaşıp bilgi alması için Odysseus ve Diomedes'i seçtiler. Bu ikisi istemeye istemeye yola koyuldular. Bu sızma işi için en zayıf yer olarak düşündükleri Thrakia'lıların bölgesine girdiler. Thrakia'lı savaşçılar uykudaydılar ve orada meşhur kahraman Rhesos'un beyaz ve rüzgâr gibi hızlı atlarını gördüler. Söylentiye göre eğer bir gün Rhesos atlarını Skamandros nehrinde sularsa bu atlar yaralanmaz ve ölmez olacak ve bu da yunanlıların işini zorlaştıracaktı. Bu sebeple Odysseus, Rhesos'u uykuda görünce eline geçen fırsatı değerlendirdi ve Diomedes'e onu öldürmesini söyledi. Diomedes Rhesos'u öldürürken Odysseus da savaş arabasının arkasına bağlı durumdaki atları çözdü. İkisi cins atlara atlayarak Agamemnon'un kampına döndüler.

57. Zeus Truvalılara yardıma geliyor

Ertesi sabah iki taraf kıran kırana tekrar birbirlerine girdiler. Truvalılar sinsi baskında kaybettikleri Rhesos'un intikamını almak istiyorlardı. Atların yunanlılara geçmesini hazmedememişlerdi. İki taraf birbirlerine bir üstünlük gösteremeden öğle saatlerine kadar yüzlerce kişi öldü. Öğle vakti yunanlılar birbirlerini gayrete getirerek Truva ordusu saflarını yarabildiler. Agamemnon öne geçerek Truva'nın ünlü komutanlarından birisi olan Bianor'u mızrağıyla yüzüne vurarak öldürdü. Bu darbe anında Bianor'un kalın miğferi delindi ve yüzü parçalandı. Agamemnon Priamos'un oğullarından Antiphus ve İsos'u öldürdü. Komutanlarını ve prenslerini bir bir kaybetmeye başlayan Truva ordusunda büyük bir bozgun başladı. Hektor bu arada Zeus'un koruyuculuğunda bu kıyımdan bir zarar görmeden kurtuldu. Zeus, habercisi İris'i çağırdı ve Hektor'a dayanmasını için haber gönderdi. Hektor tanrıların tanrısının onlarla olduğunu öğrenince canlandı ve etrafındaki savaşçıları düzenli bir şekilde bir araya getirdi.

58. Agamemnon yaralanıyor

Yunanlılar surlara yaklaşınca karşı hücuma geçtiler. Agamemnon kudurmuş gibi gelen Truva ordusunu dağıtmak için çok uğraştı ve bu sırada kolundan bir mızrak yarası aldı. Çok kan kaybetti. Morali bozularak geri dönüp çadırına çekildi. Yunanlı başkomutanın yaralanarak savaştan çekildiğini gören Hektor, askerlerinin kahramanlık duygularını alevlendirerek onlara seslendi ve yeni bir akın başlattı. Yunanlılara tekrar saldırdılar. Yunanlıların arasında başlayan paniği ve karışıklığı gidermek için çok uğraşan Diomedes'in ayağına Paris'in attığı bir ok isabet etti. Odysseus onun yardımına koştu ve vücudunu ona siper ederek oku çıkardı. Elinde mızrağı ile ayağa kalktığında ise Truva ordusu önünde neredeyse tek başına kalmıştı. Bu sırada bir mızrak gelip parlak zırhını parçaladı ve böğrüne girdi. Odysseus üç defa bağırarak yardım istedi. Menelaos ve Aias onun sesini duydular ve İthaka kralını son anda

kurtardılar. Odysseus'un yarasını saran Asklepios'un oğlu becerikli doktor Makhaon daha sonra üç başlı bir okla yaralandı. Nestor, Makhaon'u arabasına alarak tehlikeli bölgeden uzaklaştırdı. Arabası ile yunan kampına girdi ve hızla Akhilleus'un çadırın yanından geçti. Akhilleus bu arada kendi gemisinden savaşı izlemekteydi. Nestor'un bir yaralı getirdiğini görünce Patroklos'u çağırdı ve yaralının kimliğini öğrenmesini istedi. Nestor Patroklos'a Akhilleus'un savaştan uzak durması ile başlarına gelenlerden birisi olarak Makhaon'un yaralanmasından bahsedince Patroklos'un canı sıkıldı. Bu arada yunanlıların son savunma çizgisine gelen Truvalı'lar artık neredeyse kampa girmek üzereydiler. Hektor'un liderliğinde ordu sonunda bu hattı da yararak kampa girdi. Teukros, bir zamanlar Herakles'in arkadaşı, savaşçı Telamon'un oğlu idi ve Priamos'un kızı Hesione'yle evliydi. Çok usta nişancı bir okçu olan Teukros, kaderin garip bir cilvesiyle Truvalılara karşı savaşıyordu. İsabetli oklarıyla Truvalıları püskürtmeyi ve ilerlemelerini durdurmayı başardı. Teukros, attığı bir okla Hektor'un savaş arabasındaki arkadaşını öldürünce, Hektor arabasından inip büyük bir kayayı Teukros'a fırlattı ve onu ağır yaraladı. Bu arada, Menelaos, Agamemnon, Odysseus, yaralı Diomedes ve diğerleri gemilerine kaçmışlardı. Nestor'un bunlara çektiği bir nutuk, kaçmayı düşünen Agamemnon ve diğer komutanların aklını başına getirdi ve hepsi savaşmak için kampa geri döndüler.

59. Apollon yardıma geliyor

Yenilmiş yunanlıların cesareti komutanlarının kendilerine yardıma gelmesiyle yeniden canlandı ve Truvalılara karşı hücuma geçtiler. Truvalı'lar bu karşı saldırıdan dolayı şaşırdılar ve biraz geri çekildiler. Bu sırada Aias'ın fırlattığı büyük bir taş Hektor'a isabet etti. Hektor yere yıkılınca birkaç savaşçı onu bir arabaya koyarak oradan uzaklaştırdı. Hektor yarası yüzünden cesaretini kaybetti ve korkuya kapıldı. Apollon buna seyirci kalamadı ve cesaret vermek için Olympos'tan aşağı indi ve Hektor'la konuştu. Hektor kendine geldi ve koşarak askerlerinin bulunduğu yere ulaştı. Yunanlılar onu tekrar karşılarında çok kızgın bir halde görünce şaşırdılar ve kaçmaktan başka birşey düşünmediler. Apollon bu arada tanrısal gücüyle yunan kampının önünde bulunan hendeklerin etrafındaki engelleri ve parmaklıkları kaldırıverdi. Yunanlıların kamplarını korumak için büyük emeklerle yaptıkları kalın duvarları yıkıverdi ve onları sürükleyerek gemilerinin önüne kadar götürdü.

60. Odysseus Palamedes'ten öcünü alıyor

Odysseus, ihtiyar Palamedes'ten alacağı intikam için yanıp tutuşmaktaydı. Çünkü, 9 yıl önce kendisi orduya katılmamak için deli rolü yaptığında, oğlunun neredeyse ölümüne sebep oluyordu. Nihayet birgün Agamemnon Odysseus'u ordunun tahıl ihtiyacı için civara keşfe yolladı. Odysseus eli boş dönünce Palamedes, Odysseus'la yine dalga geçip, aşağılayıcı sözler söylemeye başladı. Odysseus ona meydan okuyarak daha iyisini yapabileceksen git sen bul tahıl deyince, Palamedes, adamlarını toplayarak denize açıldı. Bir müddet sonra gemileri tahılla dolu olarak geri dönünce Odysseus küplere bindi. Kuşatmanın uzamasını da fırsat bilerek, Palamedes'ten intikam almak için bir plan yaptı. Truvalı bir tutukluya Priamos'un ağzından Palamedes'e hitaben zorla bir mektup yazdırttı. Sonra da tutukluyu öldürdü. Mektubu ve bir miktar altını alıp, Palamedes'in balık tutmaya gittiği bir gün, çadırına gitti. Mektubu bulunacak bir yere, altınları ise çadırın zeminine gömdü. Odysseus, mektubun bulunmasını da organize etti. Agamemnon, mektubu okuyunca çok kızdı. Mektupta şöyle yazıyordu: *Palamedes, bana yaptığın yardımlar için gönderdiğim altınlar elinize ulaştı ise bana bilgi verin.* Agamemnon, kendisine ihanet ettiğini düşündüğü yaşlı Palamedes'i tüm yalvarmalarına karşın taşlanarak öldürülmesi emrini verdi. Palamedes, Odysseus'un da içinde bulunduğu bir kalabalık tarafından vahşice öldürüldü. Bu durumu yukarıdan uzaklardan izleyen Nemesis, Odysseus'un vatanına dönmeden önce bir cezayı hak ettiğine hükmetti.

61. Palamedes'in babasının Agamemon'dan intikamı
Oğlunun öldürüldüğü duyan babası Nauplius, bir tekneye atlayarak Truva'ya geldi ve oğlunun dürüst bir insan olduğunu, oğluna mutlaka bir komplo kurulmuş olduğunu Agamemnon'a ve tüm ileri gelenlere söyledi, adalet istedi. Agamemnon, yaşlı adamı kovdurunca, Nauplius teknesiyle Yunanistan'a dönerek, tüm şehirleri gezerek, Truva'daki komutanların eşlerine ulaşacak şekilde haberciler tuttu. Haberlere göre, Truva'daki Yunanlı savaşçıların hepsi, Truva'da ve çevresini yağma ederken ellerine geçirdikleri bakire kızlardan haremler kurmuşlardı. Savaş bittikten sonra ordu döndüğünde, 9 yıldır kendilerini beklemekte olan eşleri kendilerini, gelecek ikinci, üçüncü genç eşlere hazırlamalıydılar. Bunu duyan eşler, kendilerini erkeklere sundular. Agamemnon'un karısı Klytemnestra bile, kendisinin uzun süredir peşinde olan ısrarlı Aegisthus'a evet dedi. Thyestes'in oğlu Aegisthus'la aşk yaşamaya başladı. Agamemnon döndüğünde ikisi onu öldürecekti.

62. Sarpedon'un ölümü
Sarpedon, Truva ordusunda değerli bir komutandı. Zeus ile Europe'nin oğlu olan Lyklialı kahraman Sarpedon, Anadolulu olduğundan Truva'ya destek için savaşa katılmıştı. Radamanthys ve Minos'un kardeşi olan Sarpedon, Patroklos'la çarpıştı ve bu tanrılar katında büyük tartışmalara neden oldu. Sonunda Zeus, oğlu Sarpedon'u feda etmek zorunda kaldı. Sarpedon'un ölüsünün başında çok şiddetli çarpışmalar oldu. Zeus, üzüntüsünden gökten yağmur gibi kan yağdırdı. Zeus'un emri ile Apollon o kargaşada Sarpedon'un ölüsünü aldı ve Hypnos ve Thanatos ile birlikte yurduna Lykia'ya götürdü, orada yıkadı ambrosia ile kokuladı.

63. Patroklos Akhilleus'un zırhını kuşanıyor
Truvalı'lar tekrar kampa girdiler. Bu sırada Patroklos, Eurypylus'un yarasını sarıyordu. Truvalı'ların kampı işgal ettiğini görünce şaşırdı. Kalkıp Akhilleus'un çadırına doğru koşmaya başladı. Yunanlılar bu sırada gemileri korumak için bir hat oluşturmuşlardı ve canla başla bu son hattı korumaya çalışıyorlardı. Aias, safların ortasına kadar gelen Hektor'u görünce büyük ve ağır topuzuyla o tarafa ilerlemeye başladı. Gemileri yakmaya çalışan Truva askerlerini birer birer öldürüyordu. Savaşın ilk başlarında ölmüş olan Protesilaus'ın gemisinin ateşe verildiğini gören Akhilleus, işin ciddiyetini anladıysa da hiçbirşey yapmadı. Yarası sarılı Eurypylus, Patroklos'la konuşarak onun Akhilleus'un zırhını giyerek savaşa katılmasını önerdi. Patroklos, Akhilleus'a gidip durumun ciddiyetini anlattı ve onu kararından vazgeçirmeye nafile uğraştı. Akhilleus savaşa katılmak yerine, zırhını, silahlarını ve ölümsüz atı Xanthos'u Patroklos'a vermeyi uygun buldu. Myrmidon'ların başına geçen Patroklos, Akhilleus'un zırhını kuşanmış halde, elinde onun silahlarıyla, onun ölümsüz atına binmiş halde hücuma geçti. Patroklos'u Akhilleus sanan Truvalı'lar tam sonuca ulaşıp tüm gemileri yakmak üzereyken, onun görüntüsünden paniğe kapılıp gerisin geriye kaleye doğru kaçmaya başladılar. Hektor bile atlarını Truva'nın Skaia kapılarında zor durdurabildi.

64. Patroklos ölüyor
Orduları tekrar düzenleyerek peşlerinden gelen yunanlılara karşı atak düzenlemeyi çabucak organize etti. Patroklos, Akhilleus'un zırhı üzerinde olduğu halde, tıpkı Akhilleus gibi çarpışarak tam 3 defa bu karşı müdahaleyi bastırmak için çabaladı. Dördüncü saldırıda, Euphorbos isminde Truvalı bir savaşçı uzaktan mızrak atarak Patroklos'u sırtından yaraladı. Bu yaralama işine Apollon uzaktan yardım etmişti. Yaralı Patroklos'u Akhilleus zanneden Hektor, onun yaralı olarak geri çekildiğini görünce ileri doğru atıldı ve Patroklos'un karnına mızrağını saplayıverdi. Patroklos attan düşerek orada öldü. Akhilleus'un atı da kaçarak uzaklaştı. Durumu gören Menelaos, Akhilleus'un zırhını ve silahlarını geri almak için çok uğraştı, çok adam gönderdi ama başaramadı. Truvalılar aç kurtlar gibi Akhilleus zannettikleri

Patroklos'un cesetinin başına üşüştüler. Menelaos çaresiz kalınca Aias'a seslendi. Aias, Menelaos'u da yanına alarak büyük bir güçle silahları ve Patroklos'un ölüsünü geri alabilmek üzere saldırdılar.

65. Hektor, Akhilleus'un zırhını giyiyor

Hektor, öldürdüğünün Akhilleus değil de Patroklos olduğunu görünce şaşırdı ve sonra Akhilleus'un silahlarını güvendiği adamlarına vererek bunların hızla Truva surlarının içine götürülmesini emretti. Hektor ise silahsız ölü için fazla uğraşmadı ve silahları kaleye geri götüren adamlarının arkasından arabasını sürerek oradan uzaklaştı. Patroklos'un ölüsünü elinde imkan varken almayıp orada bırakmasının bir hata olduğunu sonradan anladı ama çok geçti. Hektor, Truva surlarının içine girince hemen Akhilleus'un efsanevi zırhını kuşandı. Thetis'in Hephaistos'a oğlu için yaptırdığı parlak ışıklar saçan miğferi başına geçirince Bu silahları Patroklos'un ölüsünü bana getirecek yiğitle paylaşacağım dedi. Askerler bunu duyar duymaz bütün ovayı toza bulayarak hücuma kalktılar. Yunanlılar Patroklos'un ölüsünü kaptırmamak için büyük gayret gösteriyorlardı. Patroklos'un ölüsü için çok büyük bir savaş oldu ve çok kişi öldü. Aias ise sonun yaklaştığını hissederek Menelaos'a seslendi ve Akhilleus'a Patroklos'un öldürüldüğü haberinin verilmesini istedi. Nestor'un oğlu Antilokos bu haberi vermek için istemeye istemeye Myrmidon'ların çadırına doğru koştu.

66. Akhilleus Patroklos'un ölüm haberini alıyor

Akhilleus yunanlıların dağınık bir şekilde geri çekilmelerini kayıtsız bir şekilde izliyordu. Antilokos gözyaşları içinde ona gelerek Patroklos öldü, senin zırhını Hektor kuşandı, silahlarını da aldı deyince Akhilleus hem Patroklos'un ölümüne hem de silahlarını ve zırhını yitirmesine çok kızdı. Myrmidon'ların şefi büyük üzüntü ve kızgınlığı bir arada yaşıyordu. Thetis onun hıçkırıklarını duyup geldi ve onu teselli etmek istedi. Akhilleus, Hektor'u mutlaka öldürmek zorunda olduğunu söyleyince annesi de yazgısını tekrar hatırlattı oğluna Ama Hektor'u öldürdükten kısa bir süre sonra sen öleceksin Truva surları önünde dedi. Thetis oğlunun fikrini değiştirmeyeceğini anlayınca ona bari bir gün beklemesini, yarına kadar Hephaistos'a yeni silahlar yaptıracağını söyleyip Olympos'a gitti uçarak. Akhilleus annesini beklemeye başladı. Bu arada savaş meydanında Patroklos'un ölüsünü bırakarak kaçan atı Xanthos geri geldi. Akhilleus üzüntüsünden atına kötü sözler söyleyerek onu azarladı. Bu sırada olayları Olympos'tan izleyen tanrıların arasındaki Hera, ata geçici olarak konuşma yeteneği verdi. At, Akhilleus'a Patroklos'un ölümüne tanrıların sebep olduğunu, Akhilleus'un da Hektor'un ölümünden sonra öleceğine yine tanrıların sebep olacağını söyledi. Akhilleus, kendisine söylenen sözleri dinlerken yıllar önce annesinin kendisine yaptığı uyarıyı ve yazgısını hatırladı. At daha da konuşacaktı ama tanrılar uzaktan işe karışıp onu susturdu.

67. Thetis Hephaistos'a yeni silahlar yaptırıyor

Thetis, demircilerin tanrısı, Zeus'un oğlu efsanevi ve becerikli Hephaistos'a Patroklos'un öldüğünü ve Akhilleus'un yeni zırh ve silahlara acil olarak ihtiyacı olduğunu söyledi. Hephaistos, kendisini bakıp büyüten, asıl annesi Hera olsa da, anne olarak çok sevdiği Thetis'in isteğini kıramazdı. Hera, topal ve çirkin olduğu için Hephaistos daha bebekken onu Olympos'tan aşağı Lemnos adasına atmıştı. Su perisi Thetis ile Eurynome, bebeği kurtarıp büyütmüşlerdi. Hephaistos, elindeki işleri bırakarak demirhanesindeki yirmi ocağı birden canlandırdı ve maharetli elleriyle o gece sabaha kadar çalışarak sonsuz saygı duyduğu Thetis için yeni bir gümüş kakmalı bir kalkan, bir zırh, miğfer ve dizlikler yaptı. Bu sırada yunanlılar Patroklos'un cesedini savunmak pahasına canla başla savaşıyorlar ve Truvalı'ları geri püskürtüyorlardı. Akhilleus ise silahsız olduğundan bir hendeğin kenarından Truvalı'lara doğru 3 defa bağırdı. Truvalı'lar bu bağırmanın üçünü de duyup korktular ve paniğe kapılarak geri çekildiler. Sonunda Patroklos'un cesedini almaktan vazgeçtiler. Askerler ölüyü

Akhilleus'a getirip bıraktılar. Akhilleus, Agamemnon'a ertesi sabah Patroklos için cenaze töreni olacağını söyleyerek çadırına çekildi. Akhilleus, o akşam Patroklos'un tanınmayacak hale gelmiş ölüsünü yıkadı, güzel kokularla ovdu ve beyaz kefene sardı. Yunanlı askerlerden oluşan çok kalabalık insan kafilesi İda Dağına giderek ağaç kesti, gerekli odun hazır olunca Akhilleus'a haber verildi. Patroklos'un cesedini büyük odun yığınının üzerine koydu ve onun cesedi kokulu yağlarla ovdurdu. Patroklos için 12 Truva'lı tutsağı, atlarını ve etraftan topladığı kadarıyla birçok köpeği kurban olarak kestirdi. Sıra cesedin yakılmasına geldi.

68. Akhilleus Patroklos'un ölüsünü yakmak için rüzgâr tanrılarına sesleniyor

Ateşle odunları yakmak için uğraştığında ise alevlerin cansız yandığını görüp canı sıkıldı. Akhilleus bunun üzerine kuzey rüzgârı Boreas ve batı rüzgârı Zephyros'a dua ederek alevin canlanmasını istedi. İris, Akhilleus'un ricasını rüzgâr tanrılarına iletti. Rüzgâr tanrıları o sırada Zephyros'un evinde bir şölendeydiler. İris, aksi ve geçimsiz kuzey rüzgârı Boreas'a sokulup durumu anlatınca Boreas, oğullarından at şeklinde ikisine sahip olan Akhilleus'un ricasını kırmak istemedi. Rüzgârlar Hellespontos'a doğru hızla yola çıktılar, gelip ateşi canlandırdılar. Patroklos'un cesedininin canlı ve büyük alevlerle yanmasını sağlayıp cesedi kül ettiler. Akhilleus, Patroklos'un küllerini bir kaba koydu ve sakladı. Sabah olunca Thetis yeni silahlarla geldi ve oğlunu Patroklos için yas tutarken buldu. *Hiçbir ölümlü böyle silahlar kullanmamış, böyle bir zırh giymemiştir* deyip silahları istemeye istemeye yere bıraktı. Akhilleus yaşlı gözlerle pırıl pırıl parlayan silahlara baktı. İntikam duygularıyla Agamemnon ve ileri gelenleri toplantıya çağırdı. Agamemnon daha önce vaadettiği hediyeleri ona verdi. Askerler güzel bir yemek yediler ve biraz dinlendiler. Akhilleus ise yemek yemeye katılmadan, hemen savaşmak için hazırlıklara başlayınca, Odysseus onu tatlı dille ikna etmeyi denedi. Adamların yemeye ve dinlenmeye ihtiyacı olduğunu söyleyince, Akhilleus istemeye istemeye yeni zırhını çıkardı ve çadırına çekildi. Yarası yüzünden hâlâ bitkin olan Agamemnon'un serbest bıraktığı Briseis, hemen Akhilleus'un çadırına koştu.

69. Patroklos'un onuruna düzenlenen yarışmalar

Patroklos'un ölümü dolayısıyla, onuruna düzenlenen yarışmalarda Odysseus, Aias'la güreşti. Athena'nın yardımıyla Odysseus, dev Aias'ı yendi. Aias bunun üzerine Odysseus'la bir koşu yarışması istedi. Yine Athena'nın yardımıyla Odysseus, Aias'ı geçti. Athena'nın Apollon'a nazire yaparak Odysseus'a yardım etmesi sebebiyle, Odysseus'un gösterdiği başarılar, diğer tüm komutanları ve askerleri şaşkınlığa düşürdü. Yarışmalar bittikten sonra, tazeledikleri moralle toplu olarak naralar ata ata Truva'ya doğru yürüyüşe geçtiler.

70. Akhilleus savaşa katılıyor

Truvalılar, savaş tanrısı Ares'e benzeyen Akhilleus'u, zeytin yağıyla yeleleri parlatılmış atlarının çektiği savaş arabasının üzerinde (efsanevi ve ölümsüz olan Xanthos ve Balios isimli bu atlar rüzgâr tanrısı Zephyros'un oğullarıydı) kendine güvenen bir eda ile en önde görür görmez, onu korkuyla birbirlerine göstermeye başladılar. Truvalı Aeneias sivri uçlu kargısını çok uzaktan Akhilleus'a hızla savurdu. Kargı, Akhilleus'un parlak kalkanına çarpınca müthiş bir ses çıktı ama yedi kat tunçtan yapılma kalkan delinmedi. Akhilleus'un elinde her zaman taşıdığı o ünlü mızrak vardı. Bu mızrağı bir zamanlar Kheiron Tesalya'da Pelion dağından kestiği dişbudak ağacından yapmıştı. Akhilleus bu mızrağı Aeneias'a öfkeyle savurdu. Mızrak Aeneias'ın kalkanını deldi ve kenar süslerini parçaladı. Aeneias eğildiği için mızrak ıslık çalarak kalkandan geçtikten sonra, sırtını çizdi ve gitti toprağa saplandı. Akhilleus, kılıcını çekerek hafif yaralı Aeneias'a saldırdı fakat Poseidon gelerek Afrodite'nin oğlu Aeneias'ı görünmez yaptı ve böylece Aeneias ölümden kurtuldu. Akhilleus öfkeyle Priamos'un oğullarından Polydoros'a saldırdı ve kılıcını karnına sapladı. Sonra da mızrağını saplandığı yerden geri aldı.

71. Akhilleus ırmak tanrıyı kızdırıyor

Hektor, Akhilleus'a doğru ilerledi ve ona bağırdı. Akhilleus üç defa mızrağı ile Hektor'a saldırdı ve hamleleri Apollon'un Hektor'u koruması yüzünden boşa gitti. Duruma çok kızan Akhilleus, Hektor'un bir tanrı tarafından korunmasına sinir oldu ve dikkatini başkalarına yöneltti. Önüne çıkan her Truvalıyı öldürerek ve öldürdüklerini Skamandros (aynı zamanda Truvalı genç kızların gerdek gecesi öncesi yıkandıkları nehir, bugünkü Küçük Menderes, ya da Kızılsu) nehrine ata ata ilerdi. Nehir kandan kıpkırmızı oldu. Akhilleus o kadar çok Truvalı öldürdü ki ölüler üstüste gelerek nehrin akışını engelledi. Akhilleus artık kollarının yorulduğunu hissetti. Nehrin tanrısı Xanthos bu duruma daha fazla seyirci kalamadı, kükreyerek Akhilleus'u yaptıkları için azarladı ve seller oluşturarak onu ovada kovaladı. Hera'nın Akhilleus'u koruma isteği sonucu sevgili oğlu Hephaistos'u oraya gönderdi. Hephaistos, nehre alevler gönderdi ve nehrin o kolunu buharlaştırarak yoketti. Akhilleus'un öfkesi ve yarattığı yıkım Olympos tanrılarını çok kızdırdı ve yunanlılardan desteklerini çekmeye karar verdiler. Bu arada Truvalı'lar önde Akhilleus arkada koşarak surlara doğru geliyorlardı. Askerlerinin geri çekildiğini gören Priamos kapıların açılmasını, Akhilleus girmeden kapıların kapanmasını, içeriye alınabilecek kadar geri çekilen askerin bu şekilde alınmasını emir verdi.

72. Apollon Akhilleus'u oyalayarak Truvalılara zaman kazandırıyor

Akhilleus, babasının mızrağı elinde, önünde kaçan Truvalı'ları kovalıyordu. Apollon, Truvalı kahramanlardan Agenor'u teşvik etti ve onun Akhilleus'a bir mızrak atmasını sağladı. Apollon'u desteğini alarak Agenor müthiş bir hızla mızrağını Akhilleus'a savurdu ama mızrak Athena'nın mızrağın yönünü etkilemesi yüzünden Akhilleus'a gelmedi, ıskalayarak yere saplandı. Akhilleus, Agenor'a saldırınca Apollon onu korumak için etrafı sise boğdu ve onu güvenli bir yere götürüp bıraktı. Sonra kendisi Agenor kılığında Akhilleus'un önünde aksi bir istikamete doğru koşarak kaleden uzaklaşmaya başladı. Akhilleus, Agenor kılığındaki Apollon'u boş yere yakalamaya çalışmakla zaman kaybetti. Apollon'un Truvalı'lara kazandırdığı zamanı Truvalı'lar iyi kullandılar ve herkes surların gerisine çekilebildi. Yalnızca Hektor sırtında çalıntı zırhlarla dışarıda kaldı. İçeri kaçmayı içine sindiremiyor ve Skaia kapısı önünde bekliyordu. Priamos surlardaki kulelerin birisinden Hektor'a içeri girip sığınmasını istedi. Hektor, beyaz saçlı annesi Hekabe'nin seslenişine de aldırmadı. Akhilleus ise kovaladığı Agenor'u yakalayamamanın verdiği kızgınlıkla burnundan soluyarak geri geldi. Neden yakalayamadığını anlayamamıştı. Çünkü, ondan hızlı koşan birini şimdiye kadar hiç görmemişti. Priamos, Akhilleus'un uzaktan parlak zırhını görünce oğluna tekrar yalvardı ama Hektor inat etti ve içeriye girmek istemedi.

73. Hektor'un ölümü

Akhilleus yaklaştıkça, Hektor onun iriliğine, elindeki mızrağa, parlak kalkana ve zırhına baktı. Onu yenemeyeceğini anladı ve üzerinde Patroklos'un ölüsünden aldığı Akhilleus'a ait zırhlar olduğu halde gerisin geriye kaçmaya başladı. Çok hızlı koşmakla ünlü Akhilleus, Agenor kılığındaki Apollon'a yetişememişti ama Prens Hektor'u yakalamaya niyetliydi. Kapılar kapalıydı ve Hektor'un içeriye girmesi mümkün değildi. Hektor önde Akhilleus arkada tam üç defa koşarak surların etrafında döndüler. Zeus Hektor'u kurtarmak istiyor, Athena ise Hektor'un ölmesini istiyordu. Akhilleus, Hektor'u surlara yaklaştırmıyor ve kovalıyordu. Apollon sürekli olarak Hektor'un vücuduna enerji gönderip yorulmamasını sağlıyordu. Akhilleus yanındakilere oklarını asla Hektor'a atmamalarını söylüyor böylece zaferi kendisine saklamayı garantilemeye çalışıyordu. Surların etrafında dolaşarak dördüncü defa Skamandros kıyılarına yaklaştıkları zaman Zeus, altın terazisini çıkarıp ikisinin kaderini tarttı. Sonuç Hektor'un ölümüydü ve çarpışmanın kaderi tanrıların tanrısı Zeus'un kızı Athena'nın isteği doğrultusunda çıkınca Apollon, Hektor'a sürekli olarak yaptığı desteği

istemeye istemeye çekiverdi. Bunu gören Athena hemen gidip Akhilleus'a müjdeyi verdi. Athena, Hektor'u ölüme sürüklemek için Hektor'un kardeşi Deiphobos'un kılığına girdi ve Hektor'a koşmaktan vazgeç, ikimiz Akhilleus'u öldürebiliriz dedi. Athena daha sonra Akhilleus'a saldırıyor gibi yapıp geri çekildi. Prens Hektor, kardeşinin desteğini aldığını sanarak Akhilleus'tan kaçmaktan vazgeçti. Akhilleus mızrağını Hektor'a doğru attı. Hektor mızrağın geliş yönünü sezip eğilince Akhilleus ıskalamış oldu. Athena görünmez olarak mızrağı alıp tekrar Akhilleus'a verdi. Bu sefer Hektor, mızrağını Akhilleus'a attı. Mızrak tam Akhilleus'un kalkanın ortasına çarptı ama delemedi. Hektor, yeni bir mızrak istemek için kardeşi Deiphobos'a seslendi ama onu göremedi. Olympos tanrılarının onun ölümünü istediklerini o an anladı ve kahraman gibi çarpışarak ölmek için son bir gayretle Akhilleus'a saldırdı. Akhilleus, Hektor'un giydiği kendisine ait zırhı inceledi ve mızrağını sokmak için bir açıklık aradı. Akhilleus mızrağını Hektor'un boğazına saplamak için fazla zaman geçmeden fırsat buldu. Ama Hektor, gırtlağı hasar görmediğinden (Apollon'un da yardımıyla) konuşabildi. Akhilleus'a *beni öldürdükten sonra sen de öleceksin yakında. Apollon'un yardımıyla Paris seni öldürecek* dedi. Hektor'un söyledikleri Akhilleus'u daha da kızdırdı. Akhilleus can veren Hektor'un silahlarını bir kenara koydu ve sonra kendine ait olan zırhını soydu. Hektor'un iki ayağını topuk bilekleri hizasından delip savaş arabasının arkasına boğa derisinden yapılma bir iple bağlayıp surların önünde çekip dolaştırarak Truvalılara göz dağı verdi. Sonra da sonra cesetle çadırına döndü.

74. Akhilleus, Hektor'un cesedini vermiyor

Hektor'un cesedi 12 gün boyunca Akhilleus'un çadırının dışında yüzükoyun durumda köpeklere yem olsun diye kaldı. Tanrılar bu hakarete engel oluyorlar ve köpekler cesete yaklaşmıyorlardı. Ceset pis bile kokmuyordu, çünkü Aphodite onun yaralı, ezik gövdesini gül yağıyla ovmuştu. Ayrıca Apollon ceset çürümesin diye bulutlardan kat kat perdeler çekip güneş ışınlarına engel oldu. Priamos ise ilk oğlu Hektor'u kaybetmenin derin üzüntüsünü yaşıyordu.

75. Priamos Akhilleus'u ziyaret ederek Hektor'un ölüsünü istiyor

Zeus günlerce durmadan ağlayan ve dua eden Priamos'a acıdı ve İris'i yanına çağırdı. İris Priamos'a armağanlar hazırla ve korkmadan gidip Akhilleus'tan oğlunun cesedini iste dedi. Priamos İdaeos'la beraber arabaya bindi ve yola çıktı. Hermes, yunan kampı girişindeki nöbetçileri uyuttu. Böylece Priamos sorunsuz bir şekilde Akhilleus'un çadırının önüne kadar gelebildi. Akhilleus, istemese de bu yaşlı ve cesur krala Hektor'un cesedini verdi. Hatta vermezden önce cesedi yıkattırdı ve uygun şekilde hazırlattırdı. Akhilleus ise kendisine karşı çıkan öfkeli Akhalı savaşçıları Priamos'un getirdiği zengin hediyelerle ikna etti. Kheiron'un erdemli öğrencisi Akhilleus, Priamos'la o gece yemek yedi ve Priamos isteklerini Akhilleus'a söyledi. 12 gün savaş olmayacaktı ve 9 gün yas tutulup odun kesilecek, onuncu günün sabahı cenaze töreni yapılacak, onbirinci gün mezar hazırlanacak, onikinci gün gömülecekti. Akhilleus şartları kabul edip Priamos'a çadırında uyumasını söyleyip Briseis'in yanına gitti. Priamos ise fazla kalmak istemedi ve Hermes'in tavsiyesiyle kalkıp sessizce Hektor'un ölüsüyle birlikte kamptan ayrıldı. 12 gün boyunca savaş olmadı. Büyük bir tören tamamlanıp Hektor gömüldü. Akhilleus'un Agamemnon'a danışmadan kendi başına bir karar alarak 12 gün boyunca barış ilan etmesi Agamemnon'u çileden çıkardı. Ama hiç birşey yapamadı. Orduların komutanı Agamemnon'du ama askerlerin ölümüne destekledikleri kişi ise Akhilleus'tu.

76. Akhilleus Polyksene'ye aşık oluyor

Troilos, Priamos'un 50 oğlundan birisiydi. Troilos, kızkardeşi ve birkaç kişi ile birlikte bir çeşmenin başındaydılar. Kehanete göre eğer bu oğlan 20 yaşını görecek kadar yaşarsa, Truva

asla düşmeyecekti. Akhilleus, yağma dönüşü sırasında birgün o çeşmenin yanından adamlarıyla birlikte geçiyorlardı. Troilus'la karşılaşınca, kehaneti önlemek adına küçük Troilus'u öldürüverdi. Bu arada çeşmeden su doldurmakta olan Troilos'un kızkardeşi Polyksene ise kaçarak kurtulmayı başardı. Akhilleus kaçan kızın bembeyaz teni ve güzelliğinden etkilendi. Arkasından yetişmeye çalıştı ise de başarısız oldu. Kızın güzelliği kampa dönen Akhilleus'un aklından uzun süre çıkmadı. Öyle ki, Akhilleus kendisi öldükten sonra oğlu Neoptalamos'a görünüp Polksene'nin kendisine kurban edilmesini bile isteyecekti. Patroklos ise bir başka gün, Priamos'un diğer bir oğlu olan Lycaon'u babasının meyve bahçesinde çalışırken kıstırdı. Onu Lemnos'a götürüp köle olarak sattı. Eetion tarafından İmbros'ta (Gökçeada) tanınarak satın alındı ve Truva'ya getirildi. Akhilleus Lycaon'u, Patroklos'un ölümünden 12 gün sonra yakalayıp vahşice katletmişti.

77. Ordu isyan ediyor

Yıllardır eşlerinden, çocuklarından ayrı kalan askerler ve komutanlar, kuşatmanın uzaması yüzünden her geçen gün umutsuzluğa düşüyorlar, ellerine geçen ganimetler bile artık onları avutmuyordu. Birgün, birbirlerini galeyana getirerek büyük bir kalabalık oluşturdular ve kendilerini yüksek Truva surlarından seyreden Truva'lıların şaşkın bakışları altında, Agamemnon'un karargâhına yürüyerek, artık ülkelerine geri dönmeleri gerektiğini, ellerindeki ganimetin yeterli olduğunu söylediler. Ordunun yiyecek ve içecek ihtiyacının karşılanmasındaki aksiliklerden dem vurarak, sabırlarının sonuna geldiğini belirttiler. Agamemnon'un ricasıyla Akhilleus bunları biraz yatıştırır gibi olduysa da, isyan tam olarak bitmedi. Bu can sıkıcı durumu halletmek üzere Agamemnon, Kalkhas'a danıştı. Kalkhas, Apollon'un oğlu Anius'un büyücü kızlarının getirtilmesini tavsiye etti. Anius, Apollon ve Rhoeo'nun biricik oğullarıydı ve Delos adasında doğmuştu. Apollon'un büyüyüp yetişmesinde en çok emek sarfettiği, din adamı ve geleceği görme özelliği olan oğlunun, 3 tane kızı vardı: Oeno, Spermo ve Elais. Şarap tanrısı Dionysos (Dionysus) kızlara dokunduğu eşyaları şarap, buğday ve zeytinyağına dönüştürme özelliği vermişti. Kalkhas'ın getirilmesini tavsiye ettiği kızlar bunlardı. Kızlar, ilk başta gitmek istemediler gidip Dionysos'a durumu şikayet ettiler. Dionysos onları birer kuğuya dönüştürerek saklandı. Araya Aeneias'ın girmesiyle kızlar Truva'ya götürüldü ve yiyecek, içecek ihtiyaçları giderildi.

78. Amazonlar yardıma geliyor

Anadolu'daki kavimler bu tür yağma ve katliamlardan rahatsız olmuşlar ve hem Truvalılara destek olmak için hem de kendi şehirlerini olası bir yağmadan korumak için çarpışmaya girmeye karar vermişlerdi. Tanrıların Olympos'tan ilgiyle izlediği ve yer yer karıştığı bu savaş adeta bir Yunan-Anadolu savaşı haline gelmişti. Hektor komutasındaki Truvalılara ek olarak, Zeus'un oğlu Sarpedon'un komutasındaki Likyalılar, Aeneias komutasındaki Dardanialılar, Zeleialılar, Adrasteialılar, Percotialılar, Pelasgialılar, Thracialılar, uzun mızraklarıyla Kikonyalılar, Paionialı okçular ordusu, Halizonlar, Mysialılar, Phrygialılar, Maeonialılar, Miletliler ve acımasızlıklarıyla ünlü Karialılar, Truva'ya destek için ordularıyla gelmişlerdi. Akhilleus'un kahraman Hektor'u öldürüp arabasının arkasında sürüklemesi hem tanrıları hem de insanları üzmüştü. Truva'dan çok uzakta, Karadeniz'in güney kıyılarında, bugünkü Çarşamba ile Ünye arasında, Terme çayı kıyılarında yaşayan ve sadece kadınlardan oluşan bir toplum olan Amazonlar, vahşilikleri ve acımasızlıkları ile ünlü savaşçı bir topluluktu. Amazonlar, Truva savunmasına yardımcı olmak için kraliçeleri bakire Penthesileia komutasında oldukça kalabalık bir kuvvetle Truva saflarında yerlerini almışlardı. Otrere ve savaş tanrısı Ares'in kızı olan Penthesileia, neredeyse Truvalıların başkomutanı gibi davranıyor ve Truva ordusuna büyük cesaret veriyordu. Penthesileia, vaktiyle kızkardeşi Hippolyte'nin kazayla ölümüne sebep olduğundan, Priamos, ilk iş olarak Penthesileia'nın bu günahtan arınması için büyük bir tören tertipledi. Penthesileia günahlarından arınınca savaş

alanına ordusuyla dahil oldu ve ilk gün Sparta'nın ünlü generali Machaon'u öldürdü. Amazonların katılmasıyla yeniden canlandırdıkları Truva önlerindeki çarpışmalar çok kanlı geçti. Sonunda bu kana doymak bilmeyen kadınların saldırılarıyla yunanlılar büyük kayıp verip geri çekildiler. Yunanlıların bozguna uğradıkları yer ise Patroklos'un gömüldüğü yere yakın bir alandı.

79. Akhilleus Amazonların kraliçesini öldürüyor

Akhilleus ile Aias, Patroklos'un küllerinin gömüldüğü yerde korkunç savaş sesleri duyunca bakıp gördükleri onları şaşırttı. Truva askerleri yunan ordu kampını işgal etmişler ve gemilerini yakmaya çalışıyorlardı. Akhilleus ve Aias hemen koşarak savunmaya yardıma geldiler. Yunan askerleri bu ikisinin kendilerine destek vermeye geldiğini görünce cesaretlenip kendilerini kaybettiler yardıma koşarak bütün güçleriyle Truva ordusunu geri püskürtmeye başladılar. Kraliçe Penthesileia ise tek başına sırtında babası Ares'in hediye ettiği parlak zırhıyla bu ikisinin karşısına çıktı ve onlara meydan okudu. Penthesileia, mızrağını Akhilleus'a büyük bir hızla fırlattı ve mızrak kalkanına sert bir kayaya çarpar gibi çarptı, yere düştü. Aias, mızrağını Penthesileia'ya fırlattığında ise mızrak onun bacağındaki zırha geldi, böylece yaralanmadı. Bu sefer Akhilleus mızrağını büyük bir ustalıkla Penthesileia'ya fırlattı, mızrak dümdüz gidip kraliçenin sağ göğsüne isabet etti, zırhını delip onu ağır yaraladı. Penthesileia'nın elindeki iki ağızlı baltası düştü, kendisi de atından yere devrildi. Akhilleus, Penthesileia'nın düştüğünü görünce koşarak yanına geldi ve önce kılıcıyla kraliçenin atını öldürdü. Akhilleus daha sonra kraliçenin silahlarını almak istedi. Miğferini çıkarınca can çekişen Penthesileia'nın güzelliğinden çok etkilendi. Onu kurtarmak için elinden geleni yaptıysa da başarılı olamadı. Penthesileia, onun kollarında can verdi. Akhilleus, Penthesileia'yı öldürdüğüne pişman oldu. Duyduğu acı, Patroklos'u kaybettiği zamanki duyduğu acıya benziyordu. Onun ölü kraliçeye gösterdiği bu hayranlık, sevilmeyen birisi olan Thersites ismindeki niteliksiz bir askeri kızdırdı ve asker Akhilleus'a aşağılayıcı laflar söylemeye cüret etti. Akhilleus bir yumrukta bu çirkin adamı öldürdü. Penthesileia'nın zırhını, silahlarını ve ölüsünü temizletip Priamos'a gönderdi. Truvalı'lar onun ölüsünü surların dibinde yaktılar, kemiklerini Amazon ülkesine geri götürdüler. Penthesileia'nın ölüsünü Truvalılara vermesi ile Akhilleus, büyük hekim ve öğretmen Kheiron'dan aldığı eğitimin hakkını da vermiş oldu. Kheiron ona sadece iyi savaşmasını değil, güzel ahlakı da öğretmişti. Ölürken gördüğü benzersiz gözleri yüzünden Akhilleus, kraliçeyi öldürmekten pişman olduğundan, bu günahtan arınmak amacıyla Apollo, Artemis ve Leto'ya kurbanlar sundu. Kraliçe Penthesileia'nın Ares'in kızı olduğunu da öğrenince tuttuğu yası uzattı.

80. Akhilleus'un Memnon'u öldürmesi

Akhilleus'un öldürdüklerinin içinde bir tanesi Truvalıların savunmasını derinden etkiledi. Habeşistan kralı Memnon, Hektor öldükten sonra destek için büyük ordusuyla Truva'ya yardıma gelmişti. Ayrıca, Priamos, üvey kardeşi oluyordu. Tithonus ve şafak tanrıçası Eos'un oğlu Memnon'un sırtında aynen Akhilleus'un sırtındakilerden Hephaistos'un yaptığı parlak ve süslü zırhlar ve elinde yine Hephaistos'un yaptığı güçlü silahlar vardı. Priamos Memnon'u güzel hediyelerle ve görkemli ziyafetlerle ağırladı. İlk olarak Aias ile karşılaştı, birbirlerine üstünlük gösteremediler. Sonra Nestor ile savaştı, Nestor'un oğlu Antilokhos babasını savunurken Memnon Nestor'un oğlunu öldürdü. Patroklos öldükten sonra Akhilleus'un en iyi arkadaşı Antiloklos olduğundan, Akhilleus araya girerek hem Antiloklos'un öcünü almaya hem de ölüsünü geri almaya çalıştı. Thetis ise, sevgili oğlunun Memnon'u öldürdükten sonra kendisinin de ölme sırası geldiğini bildiğinden Akhilleus'u, kral Memnon ile savaşmaması gerektiğini Akhilleus'a söyledi, yalvardı. Akhilleus ise sinirinden annesini dinlemedi. Alacağı öc ile yanıp tutuşmaktaydı. Thetis, Memnon'un annesi tanrıça Eos ile birlikte Zeus'a başvururdular ve Thetis kendi oğlu Akhilleus, Eos kendi oğlu Memnon için Zeus'a

yalvardılar. Zeus, Hektor ile Akhilleus için yaptığı gibi işi altın kader terazisine vurdu. Sonuçta Memnon'un ölmesi çıktı. Akhilleus yaya olarak Memnon'a ilerlerken Memnon yerden kaldırıp attığı irice bir işaret kayası ona attı. Kaya Akhilleus'un kalkanından sekti. Akhilleus, Memnon'a şaşırtmacalı bir biçimde yaklaşarak mızrağıyla sağ omuzundan onu yaraladı. Memnon'da mızrağıyla Akhilleus'u kolundan yaraladı. İkisi, miğferlerindeki tüyler birbirine değecek şekilde yakın savaştılar ve birbirlerinin zırhlarının arasındaki ufak açıklıklardan mızraklarını sokup yara açmaya uğraştılar. Bazen kılıç bazen mızrakla birbirleriyle savaşırlarken iki tarafın askerleri etraflarını sarmışlar, belli bir mesafeden kararsız durumda olan biteni izliyordu. Sonunda Akhilleus, mızrağını Memnon'un karnındaki bir aralıktan öyle güçlü soktu ki, hamlenin şiddetinden mızrağın ucu Memnon'un sırtından çıktı. Böylece oğlu Eos'un oğlu Memnon, Akhilleus'un elinden can verdi. Akhilleus büyük bir güçle savaşan Memnon'un zırhının arasından mızrağını çekip aldı. Komutanlarının öldüğünü gören Habeş ordusu çil yavrusu gibi dağıldı ve bir daha bir araya gelemediler. Eos, oğlunun ölüsünü savaş meydanından aldı ve yolda sürekli ağlayarak güney topraklarına götürdü. Savaş yerinde sadece kanları kaldı. Nestor'un genç yaşta ölen oğlu Antilokhos için Akhilleus çok üzgündü. Tanrıça Eos, Zeus'a artık Akhilleus'un ölme zamanının ne zaman geleceğini sordu. Zeus kader terazisine bir kez daha baktı ve kendisinin değiştirmek istemediği o beklenen yazgıyı gördü.

81. Akhilleus'un ölümü

Akhilleus ertesi gün büyük bir güçle Truva'ya saldırıya geçti. Ksanthos (Esen Çayı) ve Smois (Orta Geçit Deresi) çayları ölülerle doldu, suları kıpkırmızı kesildi. O gün Akhilleus Truva kapılarına kadar gelebildi ve büyük atılım göstererek neredeyse içeri girebilecek kadar başarı gösterdi. Truva ordusunun batı kapısından içeri kaçmaya başladığı sırada Paris yüksek surlardan, bitmek tükenmek bilmeyen bir enerjiyle çılgınca savaşan Akhilleus'u izliyordu. Bu arada Apollon koyu bir sisin arasından Akhilleus'u izliyordu. Apollon'un verdiği destekle Paris yayını tüm gücüyle gerdi ve dikkatle nişan aldı. Paris'in attığı bu zehirli okun yönünü havadayken Apollon idare etti. Apollon sayesinde ok mükemmel bir şekilde uçarak gitti ve keskin bir ıslık çalarak Akhilleus'un tam topuğuna saplandı. Tek silah işleyen yeri olan topuğundan vurulan Akhilleus, hiç beklemediği bir anda yaralanmasına ilk önce çok şiddetli tepki gösterdi, kızdı. Büyük bir hiddetle topuğundaki oku çekerek çıkardı. Yarasından kan akmaya başladı. Yaralı olduğu halde, topallayarak, kılıcıyla önüne geleni biçerek savaştı. Durumu gören Truvalı savaşçılar irkilerek geri çekildiler. Zaten çılgınca savaşan bu savaşçının yaralanmasından duyduğu öfke sebebiyle sebep olduğu katliam, en üst seviyeye çıkmıştı. Akhilleus, bu kızgınlıkla önüne çıkan herşeyi kesip biçiyor, Truvalılar onun korkunç halinden ve yarattığı olağanüstü kıyımın vahşetinden korkarak kaçıyorlardı. Seyredenlerin asla unutamayacakları bir azimle savaşan Akhilleus, sonunda kan kaybından yoruldu ve yere yıkıldı. Ölmeden önce annesi Thetis'e mırıldandı. Truva'nın şimdiye kadar gördüğü, dünyanın gelmiş geçmiş en büyük savaşçısı şimdi yerdeydi. Aklına annesinin ona defalarca, yalvarırcasına söylediği yazgısı geldi. Gözlerinin önünde annesinin hayali vardı. Yanına kimse yaklaşamadan can verdi. Cesedine uzun süre korkudan Truvalılar yaklaşamadılar. Halbuki ölüsünün başında bir tek Yunanlı bile yoktu. Surların arkasına saklanan Truvalılar sonunda Akhilleus'un Hektor'a yaptığı gibi yapmak için Akhilleus'un cesedini ele geçirmeye karar verdiler. Korkularını yenmelerine en büyük sebeplerden ikincisi ise Akhilleus'un silahları olup onun kılıç kesmez kargı işlemez dillere düşmüş zırhlarını ve silahlarını paylaşmaktı.

82. Yunanlılar Akhilleus'un ölümüyle şaşırıyorlar

Yunanlılar Akhilleus'un öldüğüne önce inanamadılar. Sonra gözleriyle görmek için hep birlikte Akhilleus'un öldüğü yere üşüştüler. Kalabalık olarak geldiler ve ölüsünü vermemek

için çok direndiler. Sonunda başarılı oldular. Bu başarıda en büyük etkili isim Aias oldu. Uzaklardan gelip yetişerek tek başına Akhilleus'un cesedini uzun mızrağı ile korudu. Odysseus bile karnından yaralı olduğu halde bu kanlı çekişmeye katıldı. Aynı gün, kardeşi Hektor'un öcünü alarak Akhilleus'u öldürdüğü için büyük sevinçle surlardan durumu izleyen Paris, cesaretlenerek aşağı inip dışarıya çıktı. Odysseus'u mızrağı ile vurup öldürerek ikinci bir zafer elde etmek istedi. Aias büyük bir taş atarak elinde mızrakla yaklaşmaya çalışan, o anda Apollon'un onu korumadığı bir anda Paris'i kafasından vurdu. Başındaki miğfer onu ölümden korumuştu ama yere düşüp kendinden geçti. Truva askerleri kendinden geçmiş yaralı Paris'i alıp götürürlerken Aias ve Odysseus kargaşadan faydalanıp Akhilleus'un ölüsünü oradan aldılar. Briseis, Akhilleus için çok gözyaşı döktü. Akhilleus için tam onyedi gün yas tutuldu. Sonra ölüsü yakıldı ve külleri Patroklos'un küllerinin bulunduğu kaba kondu. Bu külleri, boğazdan geçecek gemileri görecek yüksek bir höyüğe gömdüler.

83. Akhilleus onuruna düzenlenen yarışmalar

Ertesi sabah toplantı sırasında Diomedes sözü alarak Akhilleus'un intikamını almak üzere büyük bir güçle saldırmayı önerdiyse de Aias ona karşı çıktı. Oğlunun ölümü nedeniyle yas tutan Thetis'in ricasını iletti: Akhilleus'u onurlandırın. Akha komutanları adet olduğu üzere yarışmalar düzenlenmesini istediler. Thetis ve ona eşlik eden periler kampa gelerek orta yere birbirinden güzel hediyeler bıraktılar. Nestor sözü alıp Nereus'un kızını övdü ve yarışmaları başlattı. İlk olarak Teukros ve küçük Aias koşarak yarıştılar. Teukros ayağı takılıp düşünce Lokris'li küçük Aias kazandı. Güreş için seçilen iki kişi büyük Aias ve Diomedes idi. İkisi o kadar büyük güçle uzun süre güreştiler ki sonunda Nestor araya girerek ikisini de galip ilan etti. Koşuda karşılaşan küçük Aias ve Teukros, bu sefer okçulukta yarıştılar. Hedefi Agamemnon belirledi: Tepesi tüylü bir miğfer. Okuyla tüyleri koparan galipti. Aias miğferin kendisini vurdu. Teukros ise maharetle attığı okuyla tüyleri kesiverdi. Daha sonra bir disk atma yarışması düzenlendi. Yarışmaya kendine güvenen çok kişi katıldıysa da hiç birisi diski Telamon'un oğlu büyük Aias gibi uzağa atamadı. Yarışmaların galibi Aias olunca Thetis ona Hephaistos'un yaptığı Memnon'un zırhını hediye etti. Son olarak düzenlenen araba yarışlarında Menelaos birinci olunca Thetis ona da altın bir bardak hediye etti.

84. Akhilleus'un silahları için çıkan tartışma ve Aias'ın çılgınlığı

Yarışmalar bittikten sonra sıra Thetis'in Hephaistos'a ikinci defa yaptırdığı Akhilleus'un silah ve zırhlarının kime verileceğine geldi. Akha komutanları arasında bir tartışma çıktı. Nestor bile kararsızlık gösterip geri çekildi ve konunun doğuracağı felâketi komutanlara söyledi. Akhilleus'un annesi Thetis'e sorulduğunda ise Akhilleus'tan sonraki en yiğit kim ise o alsın dedi. O adam Telamon'un oğlu büyük Aias'tı. Ayrıca civardaki tutsak Truvalı kadınlara da soruldu size en büyük zararı kim verdi diye. Ülkelerine en büyük zararı Odysseus'un verdiklerini söyleyince Aias ve Odysseus tartışmaya başladılar. Odysseus, yaralı olduğu halde Akhilleus'un ölüsü için canını riske atarak çarpıştığını söyledi. Ayrıca, Akhilleus'u sefere ikna edenin kendisi olduğunu söyleyince oy birliğiyle Odysseus'u haklı buldular ve silahları ona verdiler. Sinir krizi geçiren Aias'ı ne Agamemnon ne de Menelaos sakinleştirebildi. Aias daha sonra ciddi bir bunalım geçirerek elinde kılıcıyla Akha ordusunu yok edeceğim diye bir sığır sürüsüne saldırdı ve hayvanların hepsini öldürdü (Tanrıça Athena Aias'ı bu şekilde yanıltır). Aias kendine geldiğinde rezil olduğunu hissetti ve gülünç durumuna kızdı. Kılıcının üzerine atlayarak kendini öldürdü. Aias'ın çok sevip değer verdiği Tecmessa çok ağladı ve onun için yas tuttu. Teukros babasıyla gömülmek için kendini öldürmeye kalktıysa da Akhalı komutanlar bunu önlediler. Tecmessa, Aias'ın Odysseus tarafından organize edilen cenaze töreninden sonra oğluyla birlikte kamptan ayrılmak isteyince Agamemnon Aias'ın eşi kadar değer verdiği kadına izin verdi. Tecmessa, Yunanistan'a giderek Aias'ın oğlu Eurysaces'i büyüttü.

85. Nestor'a danışılıyor

Akhilleus ve Aias kaybedilince Akhalı komutanlar aralarında Truva'nın artık hiç düşmeyeceğini konuşmaya başladılar. Bunu işiten Nestor'a akıl danıştılar. Nestor, Akhilleus'un kızıl saçlı oğlu olan Neoptolemos (Pyrrhus) getirildiği taktirde aynı işi göreceğini söylemesi üzerine, Agamemnon, yarası iyileşen Odysseus ve Diomedes'e Akhilleus'un oğlunun bir an önce getirilmesi emrini verdi. Kalkhas'ın tavsiyesine uyarak Philoktetes'in de getirilmesine karar verildi. Çünkü, Herakles ölürken oklarını Philoktetes'e bırakmıştı. Herakles vaktiyle bu okları kullanarak Telamon'la birlikte yıllar önce, Priamos daha çocukken, Truva surlarını aşıp şehri bir günde ele geçirmişlerdi. Truva'nın düşmesi için aynı oklar neden bir kez daha kullanılmasındı? Odysseus ve Diomedes, ikisini getirmek üzere yola çıktılar. Poseidon'un sağladığı uygun rüzgârlarla ilk önce Skyros'a giderek Akhilleus'un 9 yaşına gelmiş olan oğluna ulaştılar. Oğlana babasının zırhlarını ve silâhlarını gösterdiler. Neoptolemos 9 yaşında olsa da Skyros adasında savaş eğitimi almış güçlü bir çocuktu. Odysseus, Hephaistos'un işçiliğiyle pırıl pırıl parlayan babasının silâhlarıyla oğlanı ikna ederek, öcünü almasını tavsiye edince, oğlan teklifi kabul etti. Daha sonra, Philoktetes'i almak üzere Lemnos'a doğru yelken açtılar.

86. Neoptolemos ve Philoktetes'in getirilmesi

Odysseus, Diomedes ve Neoptolemos, yıllardır terkedildiği Lemnos adasında bir mağarada yaşam savaşı veren Herakles'in arkadaşı Philoktetes'i buldular. Yarasından gelen iğrenç kokuya rağmen onunla konuştular. Philoktetes, kendisinin adada bırakılma fikrinin Odysseus'tan çıktığını bildiğinden, ikisine pek ilgi göstermediyse de, geçen süre boyunca olan biteni aktarmalarına ses etmedi ve ilgiyle dinledi. Philoktetes hasta olduğundan ara sıra nöbet geçirip bayılıyordu. Yine böyle bir nöbetin yaklaştığını hissedip okları ve yayı kendisine gelince geri almak üzere güvenip Akhilleus'un daha çocuk yaştaki oğlu Neoptolemos'a emanet ettiler. Odysseus ise Philoktetes baygınken okları ve yayı ele geçirmişken derhal kaçmaları gerektiğini Neoptolemos'a söylediyse de, delikanlının insanlık duygusu ağır bastı ve Odysseus'a karşı çıktı. Philoktetes kendine gelince Neoptolemos normalden büyük olan bu devasa yayı ve okları ona geri verdi. Bu arada Herakles, Philoktetes'e görünüp onunla konuştu. Böylece Philoktetes kendisinde onlarla birlikte Truva'ya gidecek gücü bulabildi. İkisi Philoktetes'i alıp Truva'ya doğru yola koyuldular. Poseidon yine onlara yardım etti ve sorunsuz bir yolculukla sabahın ilk ışıklarıyla Bozcaada'ya kadar geldiler. Bozcaada'yı geçip Truva'ya doğru yaklaşırlarken İda Dağı (Kaz Dağı) önlerinde belirdi. Daha sonra güzel Khryseis'in tutsak olarak ele geçirildiği Khrysa kentini (Kheyse, Killa, Smintheus), Sigeon tepelerini (Çanakkale'ye 34 km. mesafedeki bugünkü Yeniköy) ve sonra da Akhilleus'la Patroklos'un kemiklerinin gömüldüğü yüksek tepeyi gördüler. Odysseus oğlana bunun kimin mezar tepesi olduğunu söylemedi. Çok geçmeden yunan kampına geldiler.

87. Ayağının tozuyla Neoptolemos çatışmaya katılıyor

O an kamp yerinde şiddetli bir savaş vardı. Eurypylus'un öncülüğünde Truvalılar yunan kampına saldırmışlardı. Diomedes önden, Odysseus'un içinde pekçok silâh ve zırh olan çadırına koştular. Neoptolemos'a babasının kalan silahlarını da verdiler. Hepsi iyice silahlandıktan sonra askerlerine destek olmak için çatışmanın olduğu yere koştular. Truvalılar yunan kampının etrafındaki savunma duvarını zorlarken yetiştiler ve Neoptolemos'un ataklarıyla geri çekilip kahraman Telephos'un oğlu Eurypylus'un etrafında toplandılar. Eurypylus, Mysia bölgesinin kralı Telephos'un oğluydu ve çok güçlü bir savaşçıydı. Bu arada Truvalılar Akhilleus'un zırhını giymiş Neoptolemos'u Akhilleus sanmışlardı. Akhilleus'un dirilip geri geldiğini sanıp geri çekilmeye başladılar. Akhilleus'un babası Peleus'un arkadaşı ve Akhilleus'un öğretmeni yaşlı Phoenix bile bu benzerliğe şaşırıp oğlanın yanına gelip oturdu. Yaşlı eğitmen oğlana babasından bahsederken sabah oldu. Tekrar çatışma başladı.

Yunanlılar Eurypylos'un arkadaşlarını öldürmeye başlayınca Eurypylus'un öfkesi iyice arttı. Bu sefer Eurypylus, yunanlı askerleri biçmeye başladı. Sonunda Eurypylus'un karşısına Neoptolemos çıktı. Eurypylus, Akhilleus sandığı savaşçıyı görünce şaşırdı ve ona seslenerek kim olduğunu sordu. Neoptolemos, Akhilleus'un oğlu olduğunu söyleyince Eurypylus yerden büyük bir kayayı alıp ona fırlattı. Kaya Neoptolemos'un kalkanına çarptıysa da oğlan hiç sarsılmadı. Sonra ikisi herkesin şaşkın bakışları altında kudurmuş gibi birbirlerine saldırdılar. Neoptolemos fazla zorlanmadan Eurypylus'un boğazını keserek onu öldürdü.

88. Philoktetes iyileşiyor

Podaleirios (bazı kaynaklara göre Pylios) ismindeki ünlü bir hekim Philoktetes'i Kheiron'dan aldığı şifalı bir otla iyileştirdi. Agamemnon Philoktetes'in gönlünü almak için ona türlü hediyeler verdi ve güzel bir yemek tertipledi. Neoptolemos'a babasının kahramanlıklarını anlattı. Ertesi gün Philoktetes savaşa katıldı ve oklarıyla etrafa ölüm yağdırdı.

89. Paris'in ölümü

Paris, Philoktetes'in Herakles'in oklarıyla gösterdiği başarıyı ve yunan ordusuna kazandırdığı canlanmayı görünce onu okla vurmak istedi. Attığı ok Philoktetes'e gelmedi. Philoktetes ise oku kendisine atanın Paris olduğunu görünce öfkeyle yayına yeni bir ok koydu ve Paris'e yöneltti. Herakles'in bir zamanlar Lerne ejderinin kanında zehirlediği okla Paris'i kasığından yaraladı. Truvalı hekimler Paris'i iyileştirmek için her yolu denediler ama nafile. Sonunda Paris öleceğini anlayınca terkettiği karısı Oinone'yi yardıma çağırdı. Oinone önce Paris'e gitmedi, daha sonra pişman olup koşarak yanına vardığında çok geç oldu, onu iyileştirmeye çalıştı ama elinden bir şey gelmedi ve Paris öldü. Bunun üzerine Oinone üzüntüsünden kendini Paris'in cesedini yakan ateşe attı ve külleri birbirine karıştı. Durumu uzaktan izleyen Helena da Paris'in durumuna üzüldü ve ağladı.

90. Kahraman Aeneias şehri savuyor

Savaş bir süre daha devam etti ama iki taraf yine birbirine üstünlük sağlayamadı. Yunanlılar bir ara ellerindeki baltalarla kale kapılarını kırıp içeriye girmeye kalkıştılar. Truvalı kahraman Aeneias büyük kaya parçalarını kapıları kırmak isteyenlerin üzerine atmaya başlayınca başarısız oldular. Alkimedon isimli yunanlı bir yiğit uzun bir merdiveni surlara dayadı. Tam en tepeye çıkıp Truva şehrinin binalarını gördüğünde ise Aeneias'ın fırlattığı bir taş kafasını ezdi. Yunanlılar pek çok başarısızlık yaşadı ve büyük kayıp verdiler. Neoptolemos bile Myrmidonlarıyla birlikte pek birşey yapamadı. Gece kamplarına çekildiklerinde durumları ümitsizdi. Kalkhas şefleri bir araya getirdi ve kurnaz bir plan yapmaları gerektiğini, aksi halde daha uzun yıllar burada zaman ve insan kaybedeceklerini söyledi. En büyük sorun, kalenin açamadıkları kapısıydı.

91. Tahta at fikri nereden geldi?

Truva şehrindeki bir mabed içinde Palladium isminde bir heykel vardı. Bu heykel, elinde mızrak tutan bir Athena heykelinden başka bir şey değildi. Heykelin önemi ise bizzat Athena tarafından çok güçlü bir şekilde büyülenmiş olmasıydı. Heykel hangi şehrin içinde tutulursa, heykel doğaüstü güçleri sayesinde şehri böcek, akrep, yılan ve türlü hastalıktan koruyordu. Heykele sahip olan şehir asla zaptedilemiyor, söylentiye göre kaleleri düşmüyordu. Priamos'un oğullarından Helenus, kardeşi Deiphobos'la rekabet içinde Helena'yı paylaşmıyorlardı. Deiphobos, kardeşine büyüklük taslayınca, kalbi kırılan Helenus şehirden dilenci kılığında kaçarak, Kaz Dağları'na inzivaya çekildi. Bu durumu bilen kahin Kalkhas, Truva'nın düşmesine sebep olacak ilk adım olarak, Helenus'un bulunup getirilmesini Agamemnon'a söyleyince, Kalkhas'ın tavsiyelerine uyularak, Helenus'un peşine düşüldü, bulundu ve tutsak edilerek kampa getirildi. Helenus'u sorgulayan Odysseus, ondan

Pallaidum'u ve önemini öğrendi. Ayrıca, kâhin Helenus'a göre, Truva'nın düşmesini sağlamak için Palladium'u çalmak yetmiyordu. Pelops'un kemikleri de çalınmalı, ayrıca Akhilleus'un oğlu Neoptolemos da getirilmeliydi. Oğlanın söylediğine göre Palladium şehirde muhafaza edildikçe şehir düşmeyecekti.

92. Helena şehre giren Odysseus'u farkediyor

Heykelin önemini ve yerini öğrenen Odysseus dilenci kılığında Diomedes'le birlikte şehre girdiler. Diğer bir ekip, Pelops'un kemiklerini bulmaya gönderildi. Odysseus şehirde Helena'ya denk geldi ve Helena onu tanıdı. Helena, Odysseus'a Menelaos'u ve yurdunu çok özlediğini söyledi. Daha sonra, Helenus'un tarif ettiği gizli geçitlerden Helena'nın yardımıyla geçerek kutsal mabede girerek heykeli çaldılar. Amaçları, düşmek bilmeyen şehri koruyan etkiyi ortadan kaldırmaktı. İkisi, heykeli Agamemnon'a götürüp verdiler. Odysseus, şehrin koruyuculuğunu üstlenen heykelin Truvalıların ellerinden alınmasıyla, Truvalıların yeni bir koruyucuya ihtiyaç duyacaklarını hesaplamıştı. Bu yüzden, planın ikinci yarısı için Odysseus tahta bir at fikrini verdi. Helena ise Odysseus'u gördüğünden hiçkimseye bahsetmedi.

93. Tahta at yapılıyor

Onun planına göre Truvalılar onların savaştan vazgeçtiğini sanacak şekilde gemilerine binip gideceklerdi. Orduyu Tenodos (Bozcaada) arkasındaki büyük koyda saklayacaklardı. Atın içine en yiğit savaşçıları koyacaklar, atın başına ise gönüllü bir asker bırakacaklardı. Güya bu dev tahta at yunanlılara sorunsuz bir yuvaya dönüşü sağlamak için Athena şerefine yapılmış bir sunaktı. At, Athena tarafından sözde büyülenmişti ve eğer şehre sokulursa Athena şehri koruyacaktı. Odysseus'un hesabına göre Truvalılar, çalınan Palladium'un yerine bu atı mutlaka şehre sokmak isteyeceklerdi. Kalan tek asker ise bir kurban olarak seçilmişti fakat her nasılsa kaçıp kurtulmuştu. At kasten büyük yapılmıştı ki Truvalılar onu surların içine alamasınlar ve Athena'nın kızgınlığını Truvalı'lara yönelsin. At içeri alınınca birisi surlardan ateşle beklemekte olan orduya işaret gönderecekti. Atın karnından çıkan savaşçılar içeriden kapıyı gelen orduya açacak ve savaş bitecekti. Odysseus'un sözlerini komutanlar ilgiyle dinlediler ve bu iş için Epeos (Epeius) ismindeki ünlü ustaya bu işi verdiler. Yüzlerce yunanlı ertesi gün İda Dağlarına çıkarak en uzun boylu çamları bir bir devirmeye başladılar. Epeos bu muazzam atın ilk önce ayaklarını, bacaklarını yaptı. Boynuna yeleler, gözlerine ışık saçan iki kıymetli taş yerleştirdi. Athena, bizzat atın yapımında bulundu. Epeos, ata güzel bir kuyruk yerleştirmeyi de ihmal etmedi. Atın yapımı bitince gönüllünün kim olacağı merak konusu oldu. Sinon isminde bir asker bu işe gönüllü oldu. Böylece herşey tamamlanmış oldu.

94. Truvalıların şaşkınlığı

Akhilleus'un oğlu Neoptolemos, Menelaos, Odysseus, Diomedes, Philoktetes, küçük Aias başta olmak üzere pek çok yiğit atın karnına doldu. Kapının nasıl açılıp kapanacağını bilen hünerli usta Epeos ata en son girdi ve kapıyı içeriden kapadı. Dışarıda kalanlar kapının yerinin hiç belli olmadığını söylediler ve Epeos ustanın hünerini tasdik ettiler. Yunanlılar, karanlık çökünce kamp yerini ateşe verdiler ve daha sonra Agamemnon ve Nestor komutasında yelken açtılar. Tenedos adasının dik yamacının arkasına geçtiler. Yunanlılar o gece yunan kampından alevlerin yükseldiğini görünce savaşın sona erdiğini, ordunun geri döndüğünü sanıp sevindiler. Ertesi sabah surlardan terkedilmiş kamp yerine ilgiyle baktılar. Kapıları açıp sahile koştular ve dev atı görünce şaşkına düştüler. Kimse bu atın ne olduğunu ne işe yaradığını önce anlamadı. Atın bacağının arasına saklanmış Sinon'u buldular ve ona hakaret ederek dövdüler. Kulaklarını ve burnunu kesip türlü işkenceler yaptılar. Sonunda Sinon konuşmaya karar verdi: *Savaştan bıkıp geri dönmeye karar verdiler. Kalkhas'ın tavsiyesiyle Athena için bu atı yaptılar. Athena'ya kurban olarak beni seçtiler. Gece kaçtım ve saklandım. Yunanlılar bu dev atı kasten burada bıraktılar. Bu kadar büyük bir atı içeriye sokamayacağınızı*

düşünüyorlar. Böylece Athena'nın öfkesini çekeceksiniz. Hele bir de bu atı yakıp yoketmeye falan kalkasanız o zaman Athena gerçekten kızacakmış. Ama bu atı içeriye sokarsanız Athena sizi eskisi gibi koruyacaktır. Sinon böyle konuşunca Truvalılar ikiye bölündü. Bir kısmı atın denize atılıp içinin boş mu dolu mu olduğunun anlaşılmasını istedi.

95. Poseidon'un yolladığı iki deniz canavarı

Truvalı rahiplerden Laokoon atın içeriye alınmasının büyük felaket getireceğini söyledi. Yunanlıların hileci olduğunu, atın yakılması gerektiği konusunda ısrar etti. Laokoon tam bir boğayı Poseidon adına kesecekken ufukta Tenedos'tan Truva'ya doğru iki büyük deniz canavarının geldiğini gördüler. Typhon'un çocuklarından ikisi olan bu deniz yılanları Truvalılara saldırdılar. Truvalılar canavarlarla savaşırken Laokoon 2 çocuğuna onlara katılmamalarını tembihlediyse de çocuklar babalarını dinlemediler ve canavarlara saldırdılar. Yılanlar 2 önce çocuğu sonra da Laokoon'u öldürdüler. Daha sonra da Libya tuz gölü tanrıçası Tritonis'in kalkanının arkasına yerleşip gözden kayboldular. Tritonis gözden kaybolduktan sonra, bu mucizevi olay üzerine Truvalılar son kararı Priamos'a bıraktılar. Priamos, şehrin Athena'nın korumasına ihtiyacı olduklarını belirterek atın içeri alınmasını emretti. Çalınan Palladium yüzünden böyle bir karar almıştı.

96. Atın içeriye sokuluşu

Daha sonra binbir güçlükle atın Truva'ya çekilmesi işlemi başladı. Kale kapılarından seçtiklerinin birinin önüne atı getirebildiler. Atı içeriye sokabilmek için surların ve girişin üst bölümünün bir kısmını yıktılar. 10 yıllık kuşatmanın sona ermesi yüzünden zafer şarkıları söyleyerek atı sokaklardan geçirdiler ve şehrin ortasındaki meydana çekerek bıraktılar. Kalenin tüm kapılarını kapayıp Athena'yı mutlu etmek için çelenkler ve süslerle atı süslediler, kurbanlar kestiler. Priamos'un Apollon'dan eğitim aldığı kâhin kızı Kassandra, bir felaketin yaklaştığını hissederek saçı başı darmadağınık halde ağlayarak gördüğü herkese uyarılarda bulundu. Helena'nın getirilişindeki gibi her türlü girişiminin sonuçsuz kaldığını görünce, ağlayarak odasına gitti. Gece geç saatlere kadar Truva halkı sarhoş olup eğlendi. Daha sonra şehre bir sessizlik çöktü.

97. Helena atın yanına geliyor

Helena uyuyamayıp atın bulunduğu yere geldi. Acayip atın etrafında birkaç kez dolaştı. Kendi vatandaşlarının eserini hayranlıkla seyredip şaşırdı. Kuşkulandığından, yunan şeflerinin eşlerinin seslerini taklit ederek seslendi. Menelaos içerinden onun sesini duyunca çok etkilendi ve kendini zor tuttu. Odysseus, karısı Penelope'nin sesini duyunca gözleri yaşlandı. Yunanlılar sessiz duruyorlar ve yakalanacaklarından dolayı korkuyorlardı. Antiklos kendi eşinin sesini duyunca cevap vermek için ağzını açmak istedi ama Odysseus bunu farkedip onun ağzını kapadı. Düşüncesiz davranışıyla hem kendilerinin hem bekleyen ordunun, tüm emeğin boşa harcanmasına seyirci kalamazdı. Ama Antiklos'un ağzını o kadar kuvvetli sıktı ki zavallı nefessiz kalıp boğuldu. Helena daha sonra saraya döndü. Yaralı Sinon acılar içerisinde geç saatlerde atın yanına geldi ve işaret verdi. Epeos kapıyı açtı, merdiveni aşağı sarkıttı. Hepsi birer birer aşağı inip önlerine gelenleri sessizce katlettiler. Uyuyan nöbetçileri ses çıkarmadan öldürerek kapıları sonuna kadar açtılar. Sinon ise şahsen surların tepesine çıkarak bir ateş yaktı. Bu işaret kapılar açıldı anlamına geliyordu. Tenedos adasındaki gözcü sevinçle haberi Agamemnon'a verdi. Tüm ordu büyük bir kararlılıkla Truva'ya doğru harekete geçtiler. Helena, ilave olarak, herhangi bir direnişi engellemek amacıyla yeni kocası Deiphobos'un odasındaki bütün silahları uzak bir yere naklettirip saklattı.

98. Helena Paris'in kardeşiyle birlikte
Helena odasına dönüp Paris'in kardeşi Deiphobos'un yanına gitti. Helena, Paris öldükten sonra Deiphobos ile evlenmişti. Onun koynuna girerek uyuyor gibi yaptı.

99. Şehir yakılıyor
Tenedos'tan yola çıkan ordu dalgaları yara yara Truva'ya yaklaşırken, şehirde atın karnından çıkan yunanlılar şehri yağmalamaya ve eli silah tutan herkesi kılıçtan geçirmeye başlamıştı. Yunanlılar o karanlıkta birbirlerini öldürmesinler diye ellerinde meşaleler taşıyorlar, bunlarla evleri ateşe veriyorlardı. Akhilleus'un oğlu Neoptolemos Priamos'un sarayına girdi ve karşısına Priamos'un en genç oğlu Polites çıktı. Neoptolemos kaçan Polites'i mızrağı ile sırtından vurdu. Yaralanan Polites babasına koştu ve önünde öldü. Priamos kendi sonunun geldiğini anladı ve yakınlarını korumak için eline bir mızrak alarak Neoptolemos'a fırlattı. Mızrak onun zırhına çarparak yere düştü. Kendisi de zayıflıktan yere yıkıldı. Hekabe onu sürükleyerek kaçırdı ve sarayın içlerinde defne dallarıyla taçlandırılmış Zeus sunağın yanına getirdi. Niyeti, onu ve kendisini tanrıların korumasına almaktı. Akhilleus'un oğlu geldi ve kızgınlıkla yaşlı Priamos'u sunağın önüne getirip mızrağını karnına sapladı, sonra da kafasını kesti. Yunanlıların ordusu Truva önlerine geldiğinde, gemilerin içinden savaşçılar büyük bir zafer çılgınlığıyla kıyıya çıktılar ve koşarak açık kapılardan girdiler. Ordunun şehre girmesiyle katliam, talan ve yağmanın boyutları daha da büyüdü. Artık bütün şehir yanıyordu. Yunanlılar daha sonra Hektor'un eşi Andromakhe'yi buldular. Kucağında Hektor'un oğlu Astynaks vardı. Yunanlılar onu kendini öldürmeden yakaladılar. Odysseus hiç utanmadan bebeği alıp surlardan aşağı atıverdi. Sırf bu yaptığı çılgınlık yüzden dönüş yolunda Odysseus'un başına türlü felaketler gelecek ve bir on yıl daha karısını göremeyecekti. Daha sonra Andromakhe'yi bağlayıp esir yaptılar. Kızgın Menelaos ise heryerde Helena'yı aramaktaydı. Deiphobos'un odasına girdiğinde onu Helena'yla yakaladı. Deiphobos'u hemen mızrağı ile delik deşik etti. Helena korkuyla kendini yataktan yere attı. Menelaos onu saçlarından yakaladı ve güzel başını kesmek üzere salonun ortasına çekti. Ama Helena'nın güzelliği ve yalvaran gözleri Menelaos'un hiddetini yatıştırdı. İstediğini elde etmişti, karısını geri kazanmış, Truva düşmüştü. Oileus'un oğlu Aias o kargaşada Athena tapınağına sığınmış Kassandra'yı buldu. Aias onu tanrıçanın heykeline sımsıkı sarılmış buldu. Onu çekip aldı ve tecavüz etti. Bu yapılan aşağılayıcı hareket yüzünden Aias'ın başına daha sonra dönüş yolunda bir felaket gelecekti. Truva bu şekilde yakıldı, yıkıldı ve harap edildi. Kutsal tapınakların da yakılıp yokedilmesi tanrıları çok kızdırdı. Yunanlıların dönüşünde türlü engeller çıkarmak için hazırlık yaptılar.

100. Ertesi sabah
Yunanlılar sabaha kadar adam öldürmekten yoruldular. Yükte hafif pahada ağır ne varsa aldılar ve kararlaştırdıkları bir yere yığdılar. Bu zenginliği paylaştılar ve uzun kafileler halinde gemilerine döndüler. Agamemnon köle olarak Kassandra'yı almıştı, Neoptolemos Andromakhe'yi sürüklüyordu. Odysseus ise beyaz saçlı Hekabe'nin ardından yürüyordu. Esir kadınların hepsi ağlıyordu bir kadın hariç, Helena. Yunanlı askerler, Helena'nın felaketten sağ salim kurtulduğunu görünce, önce onu taşlayarak öldürmek istediler. Ama o olağanüstü güzelliği sayesinde bir kez daha kurtuldu. Taşlar, o ana kadar sadece adını duydukları, hiç görmedikleri Helena'yı ilk kez gören şaşkın cellatların elinden dökülüverdi. Uzun yürüyüş sırasında askerler tüm bu felaketlere sebep olan kadına bakıp bakıp hiç birşey söyleyemediler. Menelaos onu çadırına götürdü ve Helena hemen ona sarıldı. Eski günleri hatırlayarak ağladılar, yatıp uyudular. Daha sonraki gün Sinon'un şerefine büyük bir ziyafet düzenlediler. Sinon sevincinden yaralarının acısını unuttu. Herkes sarhoş olup uyudu.

101. Neoptolemos'un rüyası
O gece Neoptolemos rüyasında babasını gördü. Akhilleus gelmiş ona sesleniyordu. Priamos'un güzel kızı Polyksene eğer kurban edilmezse dönüş yolunda türlü felaketler başlarına gelecekti. Sabah Neoptolemos rüyasını etrafındaki komutanlara anlatınca herkes ona bir tanrıya itaat eder gibi itaat ettiler. Polyksene'yi esir kraliçe Hekabe'nin kollarının arasından zorla alıp Akhilleus'un mezarının başına götürdüler.

102. Polyksene'nin kurban edilmesi
Neoptolemos, Priamos'un kederli kızının narin omuzundan yakalayıp kılıcının keskin ucunu babasının mezarına dokundurarak Gönlünün arzu ettiği bakireyi sana takdim ediyoruz. Bizim yurdumuza sağsalim dönmemizi sağla deyip kılıcını ona sapladı. Masum kan, Truva'nın kana doymayan topraklarına bir kere daha akarak ıslattı. Daha sonra yunanlılar dönüş hazırlıklarına başladılar. Esirleri gemilere doldurdular, kesik başlarla gemilerinin önünü süslediler, kıç tarafına da ele geçirdikleri değerli kılıç, mızrak, kalkanları astılar. Zafer çığlıkları ile denize açıldılar.

103. Dönüş
Athena'ya saygısızlık yapan Oileus'un oğlu küçük Aias'ın gemisi yolda battı ve herkes sulara gömüldü. Apollon'un rahibesi Kassandra'ya tecavüz ettiğinden dolayı Apollon bu fırtınayı göndermişti. Kendisi zorlukla yüzerek Gyra adasına çıktı. Tek başına kurtulduğuna böbürlenince de bu sefer Poseidon üç dişli yabasını Gyra adasına vurdu. Ada kökünden söküldü ve Aias'la birlikte denizin derinliklerine gömüldü. Akhilleus'un annesi Thetis, Aias'ın cesedi Mykonos adasına götürdü ve orada tertiplenen bir törende yaktırdı.

104. Nauplius'un tuzağı
Oğlu Palamedes'in intikamını almak için babası Nauplius, Euboea kıyılarındaki (Negroponte) Caphereus burnunda büyücek bir ateş yaktırdı. Etrafında sığlıklar ve kayalıklar olan Kaparus dağlarının önündeki bu yer, gelip geçen tekneler için çok tehlikeli bir yerdi. Cavo D'Oro da denen bu yerdeki ateşi gören Agamemnon'un ordusuna ait gemilerin yüzlercesi, buradaki kayalara çarparak battılar, içindekiler boğuldular.

105. Nestor
Adamlarıyla hiçbir yağmaya savaşın başından beri katılmayan Nestor, evine sağsalim dönebildi. Ömrünün kalan zamanında savaşı anlatadurdu. Daha sonra güney İtalya'ya giderek oraya yerleşti.

106. Aeneias'ın kaçışı

107. Eurypylus'un başına gelenler
Aeneias'ın yanında Zeus'un Truvalılara hediye ettiği ve sonradan Eurypylus'un sahiplendiği bir hazine sandığı vardı. Sandık Hephaistos tarafından yapılmıştı ve içinde Dionysos'un bir resmi vardı. Kassandra vaktiyle Eurypylus'un hazine sandığının açılmasını lânetlediğinden Aeneias Altınoluk'tan denize açılırken sandığı yanına almadı ve Eurypylus'a verdi. O da sandığı açınca delirdi ve iyileşsin diye Delphi Tapınağı'na götürüldü. Oradaki kâhin, ancak insan kurban edilen bir yere yerleşirse orada iyileşeceğini söyleyince, Yunanistan'daki Aroe bölgesine gitti. Orada insan kurban eden bir topluluk vardı. Oradaki Artemis tapınağında sürekli olarak genç erkek ve bakire kızlar kurban ediliyordu. Eurypylus iyileşince oranın halkı Eurypylus'u bir lider olarak benimsedi ve onu kendilerine kral yaptılar. Eurypylus ilk iş olarak insan kurban etme geleneğine bir son verdi. Daha sonra kurban törenleri geleneksel Dionysos festivallerine dönüştü.

108. Menelaos ve Helena

Sparta'ya dönüşleri 8 yıl sürdü. Önce Mısır'a geldiler. Böylece Helena, Mısır'a ikinci kez gelmiş oldu. Daha sonra zorlu bir yolculukla Argos'a gelebildiler. Ele geçirdiği Helena ile birlikte Sparta'da mutlu bir yaşam sürdü. Truva savaşı çıkmadan önce doğan kızları Hermione'yi büyüttüler. Daha sonra Helena, Menelaos'a bir erkek çocuk dünyaya getirdi, ismini Lysander koydular. İlerleyen yıllarda ise Helena, Zeus tarafından kaçırılarak diriltilen Akhilleus'la evlendirildi. İkisi Leuke adasında uzun bir hayat sürdüler. Mitologların belirttiği üzere Helena, yaşamı boyunca beş erkekle birlikte oldu (Birlikte olduğu sırayla: İlki, savaşçı Theseus (kendisine örnek olarak Herakles'i almıştır), Kral Menelaos, Prens Paris, Prens Deiphobos ve Akhilleus).

109. Zeus'un Akhilleus'un annesine tanıdığı ayrıcalık

Akhilleus'un ruhu önce diğer ölülerin gittiği yere, Hades'e gitti ve ama orada fazla kalmadı. Çünkü, bazı mitologlara göre Akhilleus, Hades'teki durumundan çok sıkılmıştı. Bu durumu annesine anlattı ve Thetis Zeus'a giderek oğlunu diriltme izni istedi. Zeus, titanlarla olan savaşında kendisini koruyan deniz perisi Thetis'i kırmadı. Yeraltı tanrısı Hades'ten izin alma işini bizzat Zeus halletti. Akhilleus, Hades'ten çıkarıldı ve annesi tarafından ruhu ete ve kemiğe dönüştürülerek, Akhilleus eski haliyle yeniden meydana getirildi. Zeus, Thetis'e sağladığı bu ayrıcalık için bir tek şart koşmuştu. Akhilleus, Karadeniz'deki, Romanya açıklarında, Tuna Nehri'nin karşısındaki Beyaz Ada'dan (Bugün Ukrayna'ya ait olan Leuke adası, diğer ismiyle Yılan Adası) hiçbir yere ayrılmayacaktı. Akhilleus ise Zeus'un isteğini bir tek şartla kabul edebileceğini söyledi. Helena'yla evlenmeliydi. Thetis bu isteği de Zeus'a iletti ve Zeus, bizzat Sparta'ya giderek Helena'yı kaçırdı. Menelaos bu sefer karısının peşine yeniden düşmeyi göze alamadı. Çünkü, tanrılara karşı gelmek istemedi. Akhilleus, Zeus'un Leuke adasından asla ayrılmama şartına uydu ve annesini üzmemek için buradan hiç ayrılmadı ve itaat etti. Helena'yla büyük bir törenle adada evlendi ve orada başka bir boyutta uzun bir hayat yaşadılar. Bazı mitologlarca Akhilleus'un eşiyle orada esrarengiz bir hayat yaşamaya devam ettiği yazılmaktadır. Denizciler, bu adanın yakınından geçerlerken gündüzleri sürekli silah şakırtıları, geceleri ise kadeh tokuşturma sesleri ve hiç bitmeyen bir şölenden yükselen şarkıları duyuyorlardı. Büyük İskender çocukluğundan itibaren hep kendisine örnek olarak Akhilleus'u almış, yastığının altından İliada'yı hiç eksik etmemiştir.

110. Agamemnonun ölümü

Agamemnon'un gemisi dönüş yolunda çıkan fırtınadan en az etkilenen gemiydi. Kendisini Mykenai'de bekleyen kraliçe Klytaimnestra, öldürülen kızı İphigenia yüzünden içi kin doluydu. Agamemnon, Priamos'un kızı Kassandra ile birlikte çıkıp gelince kini daha da arttı. Kocasını güleryüzle karşıladı ve adet olduğu üzere onu banyoya götürdü. Ona kol ağızları dikili bir gömlek verdi. Agamemnon banyodan çıkışta gömleği giymeye çalışırken savunmasız kaldı ve Klytaimnestra sakladığı hançerle onu yaraladı. Yaralı Agamemnon'u bir baltayla öldürdü. Klytaimnestra ve sevgilisi Aegisthus (Aigisthos), 7 yıl sonra babası Agamemnon'un öcünü alan oğlu Orestes tarafından öldürüldü. Aigisthos'un askerleri ise olay sırasında Agamemnon'un oğluna el kaldırmadılar. Orestes daha sonra aklını yitirdi. Menelaos ile Helena'nın kızı Hermione ile nişanlandı. Menelaos sonra sözünden döndü ve kızını Akhilleus'un oğlu Neoptolemos ile nişanladı. Orestes kızı kaçırdı ve bir ayaklanma sırasında Neoptolemos'u öldürdü. Orestes'in Hermione'den Tisamenos isminde bir oğlu oldu. Orestes çocuksuz ölen Kylarabes'in ardından tahta çıkarak Menelaos'un halefi oldu. Sparta'yı kırıp geçiren veba salgınının nedenini öğrenmek için bir kahine danıştı. Kahin ona Truva savaşı sırasında yıkılan şehirlerin yeniden kurulmasını öğütledi. Orestes, yıkılan şehirleri yeniden yapmak üzere Anadolu'ya koloniler halinde insan gönderdi. 90 yaşında öldüğünde Tegea'ya gömüldü.

111. Andromakhe ve Neoptolemos
Andromakhe, Akhilleus'un oğlu Neoptolemos, Helenus ve Akhilleus'un öğretmeni Phoenix'le birlikte Epirot Adaları'na yerleşerek Epir Krallığını kurdu. Daha sonra Andromakhe'den Molossus isminde bir oğlu oldu. Neoptolemos'un Orestes tarafından öldürülmesinden sonra Helenus, Epir krallığının bir kısmına el koydu. Andromakhe, Epir krallığında Smosis adını verdiği ırmağın kenarında Truva'ya çok benzeyen küçük bir Truva şehri kurdu. Şehrin ismi de Molossia oldu. Efsaneye göre Neoptolemos'un Andromakhe'den olma oğlu Molossus sayesinde kan bağı Büyük İskender'e kadar ulaşmaktadır.

112. Diomedes
Diomedes, Palladium'un başka bir kopyasıyla ve adamlarıyla denize açıldığında çıkan fırtına onları Likya kıyılarına kadar götürdü. Burada onu tutsak eden kral Lycus, onu Ares'e kurban etmek üzereyken, kralın kızı Callirrhoe, Diomedes'e acıyarak bağışlanmasını rica etti. Diomedes onunla aşk yaşadı ve kız sayesinde bir tekne bularak kaçabildi. Atina'nın 8 km. güneybatısındaki Faliro (Phaliron) bölgesindeki Attika'ya geldi. Yunanlılar onu düşman sanarak saldırdılar. Yunanlılardan Demophon isminde birisi, teknedeki Palladium'u eline geçirdi. Diomedes, kendisini zor olarak bunların elinden kurtardı ve karısının bulunduğu Argos limanında karaya çıktı. Eşinin başkasıyla aşk yaşadığını görünce Argos'u terkederek güney Yunanistan'ın Korint boğazına bakan, oldukça dağlık bölgesi, Aetolia'ya gitti. Sonra burayı da terkederek, İtalya'nın güneyindeki Canosa di Puglia bölgesine giderek, Canusium (Canosa) şehrini kurdu.

113. Philoktetes
İtalya'ya giderek Bruttium körfezinde Petelia şehrini kurdu. Şehrine saldıran Leucaniyalıları yendi ve zaferini ebedileştirmek adına, Apollon için bir tapınak inşa ettirdi. Arkadaşı Herakles'in dev boyutlardaki yayını da bu tapınağa astı.

114. Telamon'un Teukros'u kovması
Akhilleus'un babası Peleus'un kardeşi Telamon, çok güçlü bir savaşçıydı. Telamon'un kendisi gibi güçlü bir savaşçı olan oğlu Teukros, ayrıca savaşçı Aias'ın da kardeşi sayılırdı. Teukros, ülkesine döndüğünde, kardeşine yapılan haksızlığın öcünü yunanlılardan almadı diye babası Telamon, Teukros'a çok kızdı. Telamon onu ülkesinden kovdu. Teukros, Kıbrıs'a giderek orada Salamis şehrini kurdu.

115. İphigenia
Rüzgârlar çıksın diye kurban edilecekken Artemis tarafından bir geyikle değiştirilerek kurtarılan İphigenia, denizin üzerinden aşırtılarak Tauria'ya getirilmişti. O bölgenin barbar kralı Thoas kızı buldu ve onu Artemis tapınağına rahibe olsun diye gönderdi. İphigenia oradayken, çoğu kendi ırkına pekçok günahsız insanın Artemis adına kurban edilişine tanık oldu. Elinden birşey gelmediğinden, Agamemnon'un kızı kurbanları kutsamaktan başka birşey yapamıyordu. Kendisini etkileyen bu huzur edici ortamda uzun süre hizmet etti. Bir gece gördüğü bir kabus yüzünden uyuyamadı. Ertesi gün sabah erkenden bir haberci geldi. İki yabancı yakalamışlardı. Yakalananlar kardeşi Orestes ve Pylades'ti. İphigenia esirlerle yalnız kaldığında onlarla konuştu. Truvanın yıkıldığını, Helena'nın Sparta'ya döndüğünü söylediler. Orestes ona babalarını öldürdüğünü söyleyemedi. İphigenia bir mektup hazırladı ve bunu Orestes'e verdi. Orestes mektubu Agamemnon'a götürecek ve gelip kayıp sandığı kızını kurtaracaktı. Orestes mektubu okuyunca İphigenia'nın öz kardeşi olduğunu anladı ve sonuçta üçü bir olup kaçtılar. Mykenai'ye döndüklerinde Orestes kral oldu. İphigenia da Yunanistan'daki Brauron'da bulunan Artemis tapınağında rahibeliğine devam etti.

116. Ve Odysseus

İthaka adasında kendisini bekleyen sevgili eşi kraliçe Penelope'ye dönmesi için bir on yıl daha bekleyecekti. Başından türlü maceralar geçti. Sonunda döndüğünde ülkesinin başına geçti ve yaşlanarak öldü.

Kaynaklar

Mitoloji Sözlüğü. Azra ERHAT. Remzi Kitabevi, 5. Baskı, Eylül 1993. Büyük Fikir Kitapları Dizisi:18
Ortadoğu Mitolojisi, S.H. Hooke. Çeviri: Alaeddin SENEL. İMGE YAYINLARI: 20, Eylül 1993.
Klasik Yunan Mitolojisinin En Güzel Efsaneleri. Gustav Schwab. İlya Mitoloji Dizisi. 2004
Yunan Mitolojisi. Çeviri: M. Tahsin KOZANOĞLU. MİTOLOGYA YAYINLARI: 1, Aralık 1992.
Mitologya, Edith Hamilton. Çeviri: Ülkü TAMER. VARLIK YAYINLARI, Sayı: 326. 1994
Mitoloji Sözlüğü, Pierre Grimal. SOSYAL YAYINLAR, 1997.
Klasik Yunan Mitolojisi, Şefik Can. İnkılâp Yayınları
100 Soruda Mitologya. Behçet NECATİGİL. 1995
Meydan Larousse Ansiklopedisi
Cousteau, Sea and Legends.
Hayat Ansiklopedisi
Theoi Project

BluePoint 2007